

Izbaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto . 8 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani la se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 26.

V Mariboru 25. junija 1868.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Drugo polletje našega drugega tečaja se bliža. „Slov. Gospodar“ vabi na naročbo. Prinašal bo kakor dozdaj naj boljše nauke in naj novejše o vino-sadje-živi-noreji in sploh v vseh gospodarskih stvareh. Razlagal bode državne razmere. Povedal bode v kratkem, kar se je važnega novega dogodilo po svetu, posebno poslovanjskih deželah. Konečno bo v vsakem listu oznanjal ceno žita in drugih gospodarskih pridelkov. Častisti gospodje, ki so naročeni samo za prvo polletje in katerih naročnina toraj v kratkem konča, so prošeni, naj se blagovoljijo kmali naročiti za drugo polletje, ker se ne bo več listov tiskalo kakor samo toliko, kolikor se bo naročnikov oglasilo. Prosimo nadalje vse rodoljube in prijatelje za materijalno in duševno podporo.

Naročnina je zgoraj naznanjena.

Slovenski tabor (ljudski zbor — Meeting).

Od več strani se je želja izrekla, naj bi se tudi Slovenci zbrali v veliki množini pod milim nebom, kakor v starih časih po stari slovenski navadi, in bi javno izrekli svoje želje in svoje zahteve.

Taki zbori ali tabori so namreč den denešnji dovoljeni po postavi, in kdo bode tajil, da nimajo Slovenci dosti želj pri sreči, ki bi jih radi očitno pred svetom izrekli, da se ustavni organi in slavna vlada lahko na nje ozira in jih uresniči.

Vzemimo tukaj v misel le naše preobilne davke, ki se odkar so zemljišča prosta, vedno množijo. Vsakdo zna, da tako naprej iti ne more. Kmetijstvo, ki je od nekaj bilo temelj in podlaga vsaki državi, se s presilnim obloženjem slabi in tako država sama dobi jetiko in hira. To mora inati biti, mora se najti način, da se državni stroški v red spravijo, da ne rastejo leto za letom državni dolgi in dače ob enem, ampak da se davki spravijo v ravnotežje sopes z dohodki, da se zbršejo doklade vojskine in druge, ki se od leta pre-pisujejo v dačne knjižice brez ustavnega vzroka in razloga.

Vzrok tolikim državnim stroškom in tolikim davkom pa je obče znan in pripoznan, ker je namreč država visela in še visi preveč na vojaki in uradnikih. Vojaki in urad-niki se morajo zmenjšati in zmenjšali se bodo stroški in tudi davki. Da pa se to zgoditi more, se morajo narodi Avstrijski med seboj porazumeti, ne smejo vladati samo Nemci in Mad-jari, kajti taka vlada potrebuje sopes cele trume uradnikov in vojakov.

Vsi narodi morajo biti svobodni, ravnopravni.

V ravnopravnosti iščemo le pravico in ničesar več, ono pravico, ki meri in vaga z enim in istim laktom in z eno in istovago meni, tebi, bremena in koristi, ki vse to, kar imajo Nemci in Madjari, daje tudi Slovanu, nič menj nič več, v duhu ljubezni in sprave.

Bolj se vzbuja, bolj se bode potegoval za tako ravnoprav-nost narod slovenski, dokler se je ne pripori. Ne damo se po-tolaziti s kako železnico; ki se kot darilo da poslancem, ki obiskujejo cislajtanski zbor, ampak narod ima pravico do polnega prava, kakor je uči razum človeški od samega Boga vsajen. In ravnopravnost je po našem živem prepričanju naši državi mili Avstriji edina spasonosna zvezda predhod-nica boljše bodočnosti.

Zberimo se tedaj v blagem namenu lastne boljše bodoč-nosti in prida državinega tudi Slovenci na Kranjskem, Pri-

morskem, Koroškem, Štirskem, povsodi, kder stanujemo, v velike tabore in izrecimo po slavnem izgledu naših bratov Čehov svoje želje, svoje zahteve, vsi pravični sosedi in Slo-vani bodo nas podpirali, poslanci pa tim leži pravici izpodo-vali. Narodi se bodo porazumeli, nezaupnost bo minola, šte-vilo uradnikov se bo znižalo, avtonomija ali samouprava se bo množila, vojaki bodo le ob svojem času se zbirali za vaje in proti vnanjim sovražnikom, ne bodo več na straži proti domačim ljudstvom, čas miru bo ostal čas miru a ne vojakov, stroški bodo se zmenjšali.

Da postanemo konkretni, vzemimo v misel nekaj prašanj za Štirske tabore. Postavimo:

1. Število slovenskih Štirskih poslancev v deželni zbor se naj pomnoži po razmeri prebivalcev do 22 poslancev.

2. V Štirskem odboru naj bosta dva odbornika Slovenca.

3. Naj se napravi odsek slovenske namestnije Štirske.

4. Uradnikom služočim na slovenskem Štirskem naj se postavi rok, dokler imajo biti večji jeziku slovenskemu v go-voru in pismu.

5. Slovenska gospodarska šola in slovensko gospodarsko društvo.

6. Ravnopravnost jezika na glavnih in srednjih učil-nicah.

7. Odštevanje prineskov za nemške zavode in ustano-vitev slovenskih.

Da pa ta predlog ne ostane na papirju, pozivlje podpisani vrednik tega lista vse Štirske rodoljube odlikaše, deželne po-slance, duhovnike, posestnike, odvetnike, biležnike, zdravnike, učitelje, in uradnike slovenske, koji se s to mislijo slažejo in jo hočejo izvršiti pomagati, da se dogovori določen načrt, ki se slavni vladi predloži tako tudi čas in mesto prvemu slovenskemu taboru v Štirskem Slovenskem in za to voli iz-vršiven odbor.

Zhod temu dogovoru naj bo 7. julija t. l. o 3. uri po-poldne v čitavnični dvorani, ki se v ta namen najame.

Do tega časa se naj tudi pismene izjave izvršijo. Slo-venski časniki pa so lepo prošeni, da ta poziv ponatisnejo, kajti osebnih povabil ne bomo razpošiljali.

Dr. Matija Prelog,
v imenu začasnega odbora.

Gospodarske stvari.

Gospodarske drobtinice.

V.

Kako je to, oče Čerič, da vaš sosed Brezovec zmerom blatno živino ima; menda nima stelje, ali so hlapci nemarni? Res se mi smili vboga žival, kedar jo vso mokro in blatno zagledam. Moramo ga podučiti, da to živini škodi. Povejti mu tedaj, da pride prihodnji k najnemu pogovoru.

Čerič: Pošljem pa zdaj po njega, saj mi je pravil, da bi se rad družil z nama.

Meni je ljubo, da pošljete, ako pride, govorimo danes o snagi živine.

Čerič pošlje svojega sina Naceta po Brezovca.

Brezovec z Nacetom v hišo stopivši mene in Čeriča lepo pozdravi prašaje česar zahtevava.

Rada bi vas o snagi živine podučila, kajti gosp. učitelj pravijo, da imate zmerom blatno živino.

Brezovec: Lepo prosim!

Izbaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 8 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani la se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 26.

V Mariboru 25. junija 1868.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Drugo polletje našega drugega tečaja se bliža. „Slov. Gospodar“ vabi na naročbo. Prinašal bo kakor dozdaj naj boljše nauke in naj novejše o vino-sadje-živi-noreji in sploh v vseh gospodarskih stvareh. Razlagal bode državne razmere. Povedal bode v kratkem, kar se je važnega novega dogodilo po svetu, posebno poslovanjskih deželah. Konečno bo v vsakem listu oznanjal ceno žita in drugih gospodarskih pridelkov. Častisti gospodje, ki so naročeni samo za prvo polletje in katerih naročnina toraj v kratkem konča, so prošeni, naj se blagovoljijo kmali naročiti za drugo polletje, ker se ne bo več listov tiskalo kakor samo toliko, kolikor se bo naročnikov oglasilo. Prosimo nadalje vse rodoljube in prijatelje za materijalno in duševno podporo.

Naročnina je zgoraj naznanjena.

Slovenski tabor (ljudski zbor — Meeting).

Od več strani se je želja izrekla, naj bi se tudi Slovenci zbrali v veliki množini pod milim nebom, kakor v starih časih po stari slovenski navadi, in bi javno izrekli svoje želje in svoje zahteve.

Taki zbori ali tabori so namreč den denešnji dovoljeni po postavi, in kdo bode tajil, da nimajo Slovenci dosti želj pri sreči, ki bi jih radi očitno pred svetom izrekli, da se ustavni organi in slavna vlada lahko na nje ozira in jih uresniči.

Vzemimo tukaj v misel le naše preobilne davke, ki se odkar so zemljišča prosta, vedno množijo. Vsakdo zna, da tako naprej iti ne more. Kmetijstvo, ki je od nekaj bilo temelj in podlaga vsaki državi, se s presilnim obloženjem slabi in tako država sama dobi jetiko in hira. To mora inati biti, mora se najti način, da se državni stroški v red spravijo, da ne rastejo leto za letom državni dolgi in dače ob enem, ampak da se davki spravijo v ravnotežje sopes z dohodki, da se zbršejo doklade vojskine in druge, ki se od leta pre-pisujejo v dačne knjižice brez ustavnega vzroka in razloga.

Vzrok tolikim državnim stroškom in tolikim davkom pa je obče znan in pripoznan, ker je namreč država visela in še visi preveč na vojaki in uradnikih. Vojaki in urad-niki se morajo zmenjšati in zmenjšali se bodo stroški in tudi davki. Da pa se to zgoditi more, se morajo narodi Avstrijski med seboj porazumeti, ne smejo vladati samo Nemci in Mad-jari, kajti taka vlada potrebuje sopes cele trume uradnikov in vojakov.

Vsi narodi morajo biti svobodni, ravnopravni.

V ravnopravnosti iščemo le pravico in ničesar več, ono pravico, ki meri in vaga z enim in istim laktom in z eno in istovago meni, tebi, bremena in koristi, ki vse to, kar imajo Nemci in Madjari, daje tudi Slovanu, nič menj nič več, v duhu ljubezni in sprave.

Bolj se vzbuja, bolj se bode potegoval za tako ravnoprav-nost narod slovenski, dokler se je ne pripori. Ne damo se po-tolaziti s kako železnico; ki se kot darilo da poslancem, ki obiskujejo cislajtanski zbor, ampak narod ima pravico do polnega prava, kakor je uči razum človeški od samega Boga vsajen. In ravnopravnost je po našem živem prepričanju naši državi mili Avstriji edina spasonosna zvezda predhod-nica boljše bodočnosti.

Zberimo se tedaj v blagem namenu lastne boljše bodoč-nosti in prida državinega tudi Slovenci na Kranjskem, Pri-

morskem, Koroškem, Štirskem, povsodi, kder stanujemo, v velike tabore in izrecimo po slavnem izgledu naših bratov Čehov svoje želje, svoje zahteve, vsi pravični sosedi in Slo-vani bodo nas podpirali, poslanci pa tim leži pravici izpodo-vali. Narodi se bodo porazumeli, nezaupnost bo minola, šte-vilo uradnikov se bo znižalo, avtonomija ali samouprava se bo množila, vojaki bodo le ob svojem času se zbirali za vaje in proti vnanjim sovražnikom, ne bodo več na straži proti domačim ljudstvom, čas miru bo ostal čas miru a ne vojakov, stroški bodo se zmenjšali.

Da postanemo konkretni, vzemimo v misel nekaj prašanj za Štirske tabore. Postavimo:

1. Število slovenskih Štirskih poslancev v deželni zbor se naj pomnoži po razmeri prebivalcev do 22 poslancev.

2. V Štirskem odboru naj bosta dva odbornika Slovenca.

3. Naj se napravi odsek slovenske namestnije Štirske.

4. Uradnikom služočim na slovenskem Štirskem naj se postavi rok, dokler imajo biti večji jeziku slovenskemu v go-voru in pismu.

5. Slovenska gospodarska šola in slovensko gospodarsko društvo.

6. Ravnopravnost jezika na glavnih in srednjih učil-nicah.

7. Odštevanje prineskov za nemške zavode in ustano-vitev slovenskih.

Da pa ta predlog ne ostane na papirju, pozivlje podpisani vrednik tega lista vse Štirske rodoljube odlikaše, deželne po-slance, duhovnike, posestnike, odvetnike, biležnike, zdravnike, učitelje, in uradnike slovenske, koji se s to mislijo slažejo in jo hočejo izvršiti pomagati, da se dogovori določen načrt, ki se slavni vladi predloži tako tudi čas in mesto prvemu slovenskemu taboru v Štirskem Slovenskem in za to voli iz-vršiven odbor.

Zhod temu dogovoru naj bo 7. julija t. l. o 3. uri po-poldne v čitavnični dvorani, ki se v ta namen najame.

Do tega časa se naj tudi pismene izjave izvršijo. Slo-venski časniki pa so lepo prošeni, da ta poziv ponatisnejo, kajti osebnih povabil ne bomo razpošiljali.

Dr. Matija Prelog,
v imenu začasnega odbora.

Gospodarske stvari.

Gospodarske drobtinice.

V.

Kako je to, oče Čerič, da vaš sosed Brezovec zmerom blatno živino ima; menda nima stelje, ali so hlapci nemarni? Res se mi smili vboga žival, kedar jo vso mokro in blatno zagledam. Moramo ga podučiti, da to živini škodi. Povejti mu tedaj, da pride prihodnji k najnemu pogovoru.

Čerič: Pošljem pa zdaj po njega, saj mi je pravil, da bi se rad družil z nama.

Meni je ljubo, da pošljete, ako pride, govorimo danes o snagi živine.

Čerič pošlje svojega sina Naceta po Brezovca.

Brezovec z Nacetom v hišo stopivši mene in Čeriča lepo pozdravi prašaje česar zahtevava.

Rada bi vas o snagi živine podučila, kajti gosp. učitelj pravijo, da imate zmerom blatno živino.

Brezovec: Lepo prosim!

Izbaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 8 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani la se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 26.

V Mariboru 25. junija 1868.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Drugo polletje našega drugega tečaja se bliža. „Slov. Gospodar“ vabi na naročbo. Prinašal bo kakor dozdaj naj boljše nauke in naj novejše o vino-sadje-živi-noreji in sploh v vseh gospodarskih stvareh. Razlagal bode državne razmere. Povedal bode v kratkem, kar se je važnega novega dogodilo po svetu, posebno poslovanjskih deželah. Konečno bo v vsakem listu oznanjal ceno žita in drugih gospodarskih pridelkov. Častisti gospodje, ki so naročeni samo za prvo polletje in katerih naročnina toraj v kratkem konča, so prošeni, naj se blagovoljijo kmali naročiti za drugo polletje, ker se ne bo več listov tiskalo kakor samo toliko, kolikor se bo naročnikov oglasilo. Prosimo nadalje vse rodoljube in prijatelje za materijalno in duševno podporo.

Naročnina je zgoraj naznanjena.

Slovenski tabor (ljudski zbor — Meeting).

Od več strani se je želja izrekla, naj bi se tudi Slovenci zbrali v veliki množini pod milim nebom, kakor v starih časih po stari slovenski navadi, in bi javno izrekli svoje želje in svoje zahteve.

Taki zbori ali tabori so namreč den denešnji dovoljeni po postavi, in kdo bode tajil, da nimajo Slovenci dosti želj pri sreči, ki bi jih radi očitno pred svetom izrekli, da se ustavni organi in slavna vlada lahko na nje ozira in jih uresniči.

Vzemimo tukaj v misel le naše preobilne davke, ki se odkar so zemljišča prosta, vedno množijo. Vsakdo zna, da tako naprej iti ne more. Kmetijstvo, ki je od nekaj bilo temelj in podlaga vsaki državi, se s presilnim obloženjem slabi in tako država sama dobi jetiko in hira. To mora inati biti, mora se najti način, da se državni stroški v red spravijo, da ne rastejo leto za letom državni dolgi in dače ob enem, ampak da se davki spravijo v ravnotežje sopes z dohodki, da se zbršejo doklade vojskine in druge, ki se od leta pre-pisujejo v dačne knjižice brez ustavnega vzroka in razloga.

Vzrok tolikim državnim stroškom in tolikim davkom pa je obče znan in pripoznan, ker je namreč država visela in še visi preveč na vojaki in uradnikih. Vojaki in urad-niki se morajo zmenjšati in zmenjšali se bodo stroški in tudi davki. Da pa se to zgoditi more, se morajo narodi Avstrijski med seboj porazumeti, ne smejo vladati samo Nemci in Mad-jari, kajti taka vlada potrebuje sopes cele trume uradnikov in vojakov.

Vsi narodi morajo biti svobodni, ravnopravni.

V ravnopravnosti iščemo le pravico in ničesar več, ono pravico, ki meri in vaga z enim in istim laktom in z eno in istovago meni, tebi, bremena in koristi, ki vse to, kar imajo Nemci in Madjari, daje tudi Slovanu, nič menj nič več, v duhu ljubezni in sprave.

Bolj se vzbuja, bolj se bode potegoval za tako ravnoprav-nost narod slovenski, dokler se je ne pripori. Ne damo se po-tolaziti s kako železnico; ki se kot darilo da poslancem, ki obiskujejo cislajtanski zbor, ampak narod ima pravico do polnega prava, kakor je uči razum človeški od samega Boga vsajen. In ravnopravnost je po našem živem prepričanju naši državi mili Avstriji edina spasonosna zvezda predhod-nica boljše bodočnosti.

Zberimo se tedaj v blagem namenu lastne boljše bodoč-nosti in prida državinega tudi Slovenci na Kranjskem, Pri-

morskem, Koroškem, Štirskem, povsodi, kder stanujemo, v velike tabore in izrecimo po slavnem izgledu naših bratov Čehov svoje želje, svoje zahteve, vsi pravični sosedi in Slo-vani bodo nas podpirali, poslanci pa tim leži pravici izpodo-vali. Narodi se bodo porazumeli, nezaupnost bo minola, šte-vilo uradnikov se bo znižalo, avtonomija ali samouprava se bo množila, vojaki bodo le ob svojem času se zbirali za vaje in proti vnanjim sovražnikom, ne bodo več na straži proti domačim ljudstvom, čas miru bo ostal čas miru a ne vojakov, stroški bodo se zmenjšali.

Da postanemo konkretni, vzemimo v misel nekaj prašanj za Štirške tabore. Postavimo:

1. Število slovenskih Štirskih poslancev v deželni zbor se naj pomnoži po razmeri prebivalcev do 22 poslancev.

2. V Štirskem odboru naj bosta dva odbornika Slovenca.

3. Naj se napravi odsek slovenske namestnije Štirške.

4. Uradnikom služečim na slovenskem Štirskem naj se postavi rok, dokler imajo biti večji jeziku slovenskemu v go-voru in pismu.

5. Slovenska gospodarska šola in slovensko gospodarsko društvo.

6. Ravnopravnost jezika na glavnih in srednjih učil-nicah.

7. Odštevanje prineskov za nemške zavode in ustano-vitev slovenskih.

Da pa ta predlog ne ostane na papirju, pozivlje podpisani vrednik tega lista vse Štirške rodoljube odlikaše, deželne po-slance, duhovnike, posestnike, odvetnike, biležnike, zdravnike, učitelje, in uradnike slovenske, koji se s to mislijo slažejo in jo hočejo izvršiti pomagati, da se dogovori določen načrt, ki se slavni vladi predloži tako tudi čas in mesto prvemu slovenskemu taboru v Štirskem Slovenskem in za to voli iz-vršiven odbor.

Zhod temu dogovoru naj bo 7. julija t. l. o 3. uri po-poldne v čitavnični dvorani, ki se v ta namen najame.

Do tega časa se naj tudi pismene izjave izvršijo. Slo-venski časniki pa so lepo prošeni, da ta poziv ponatisnejo, kajti osebnih povabil ne bomo razpošiljali.

Dr. Matija Prelog,
v imenu začasnega odbora.

Gospodarske stvari.

Gospodarske drobtinice.

V.

Kako je to, oče Čerič, da vaš sosed Brezovec zmerom blatno živino ima; menda nima stelje, ali so hlapci nemarni? Res se mi smili vboga žival, kedar jo vso mokro in blatno zagledam. Moramo ga podučiti, da to živini škodi. Povejti mu tedaj, da pride prihodnji k najnemu pogovoru.

Čerič: Pošljem pa zdaj po njega, saj mi je pravil, da bi se rad družil z nama.

Meni je ljubo, da pošljete, ako pride, govorimo danes o snagi živine.

Čerič pošlje svojega sina Naceta po Brezovca.

Brezovec z Nacetom v hišo stopivši mene in Čeriča lepo pozdravi prašaje česar zahtevava.

Rada bi vas o snagi živine podučila, kajti gosp. učitelj pravijo, da imate zmerom blatno živino.

Brezovec: Lepo prosim!

Čerit začne: Resnico starega pregovora: Snažnost pri živiniji je pol krme" naj bi si vsak gospodar debelo za ušesa zapisal. Živina ne more si sama pomagati, zato jo je Bog človeku izročil, da bi jo gleštal pa ne trpinčil. Živina pa mu je zato hvaležna; pomaga mu delati, ter zvesto dopolnjuje to v nalogo. Človek mora pa jej skrbljiv, dobrotljiv in vsmiljen gospodar biti. Ako hočemo zdravo in lepo živino imeti, moramo jo večkrat na dan s krtačo in štrigljem (česalnikom) osnažiti, jej snažno jed in pijačo dati, inace oslabi.

Čujte kaj neki izvedeni živinorejec pravi: „Imel sem dojno kravo, kojoj sem vsak dan, po dvakrat s krtačo in štrigljem snažil; da bi se prepričal, ali snaga živini koristi, sem tedaj krtačenje in štrigljanje opustil kakih štirinajst dni. Mala je 11 bokalov manje, kot takrat, kedar sem jo vsak dan snažil“. Živ dokaz, koliko snaga živini hasni.

Da pa živina vedno bolj snažna ostane treba je, da se govedom pogostejše nastelja kot konjem in drobnici, ki le suho blato delajo.

Gospod Čolnik, izvedeni gospodar na Drvanji, pravil mi je preteklo leto, da za eno glavo goveda težega plemena rabi na dan 6 do 12 funtov stelje, za konja 5 do 7 za drobnico pa samo 1 funt.

Vrtnarska šola.

Upravno svetovalstvo vrtnarskega društva na Dunaju je sklenolo napraviti vrtnarsko šolo in je za ta namen posebni oddelek društvenega poslojja odločilo. Šola bode imela dva šolska tečaja, vsak tečaj se bo spet delil v zimskega in poletnega. Učila se bode botanika (rastlinoznanstvo), kemija zemlje, teoretično in praktično obdelovanje vrta, računstvo, arhitektura vrtov in rastlinjakov, poduk v pridelovanju zelj in sadjereja. Take šole so našim vrtnarjem res že dalno potrebne bile, želeli bi samo bilo, da bi se tudi v Štajerskem vpeljale.

Sadjereja.

I.

Kako se morejo drevesa sploh požlahtnjevati.

1. Sadna drevesa požlahtnjevati pomeni napraviti, da prinašajo vekši, boljši in lepši sad; ko bi ga prinašale v svojem naravnem ali divjem stanu.

2. Koristi, ktere dojdejo iz požlahtnjenja dreves, so sledeče:

a) Se lahko različna, sadovna drevesa čisto naprej sadijo in pomnožijo;

b) drevje hitreje prinese sad in kesni sad prej dozori;

c) velikost dreves se po potrebi lahko s tem pomenjša, da se divjaki, kteri radi zelo visoko rastejo, s slabejšo govnostjo požlahtnijo;

d) zasadi se lahko neko sadovno drevje v kraje in zemljo, v kterih drugače na svojem prvotnem deblu ne bi moglo rasti, če se namreč požlahtni na debla, ktera v zločesti zemlji in v mrzlih krajih dobro rastejo. Tako p. dobro rastejo na slivah požlahtnjene breskve in marelice tudi v težki in mrzli zemlji; hruške rastejo na glogu še celo v zelo kamnati zemlji v kteri na svojih deblih ne bi mogle rasti.

3. Imamo pa više 100 načinov požlahtnjenja; naj bolj se vendar rabijo sledeči:

Okuliranje t. j. v lub, v kožo cepiti na speče ali cimeče oko.

Kopuliranje t. j. z nakladom cepiti (pelcati) v skorjo ali v precep. Prvi način se zdaj naj bolj rabi.

4. Požlahtnjenje se mora vsikdar na onen mestu storiti na kterem je skorja mlada, gladka in soknata in pri slabih deblih celo pri zemlji. Tukaj naj gotovejše ženejo, ker redlivega soka naj prej in mnogo dobijo; če je drevo vendar že tako visoko izrastlo, da že ima lep širok vrh, se mora na vrhu cepiti.

5. Drevesa, ktera se pri zemlji cepijo, ne potere tudi tako lahko veter in prinašajo tudi sladkejši in bolj okusen sad, kot ona, ktera se na vrhu cepijo, ker, če sok dolgo skoz divje deblo teče, dobi vsikdar nekoliko divjih lastnosti t. j. postane bolj kisel in trpek.

6. Črešnje in slive, ktere počasu rastejo, se naj bolj, požlahtnjijo na visokem stebelu, ker že same po sebi močno deblo dobijo.

7. Na sredini debla se ne sme požlahtniti, ker postane deblo nejednako, ktero veter lahko polomi.

8. Dobiš tudi lepši, boljši in vekši sad, če znaš drevje dobro obrezati, zemljo okol njega poboljšati in če drevo večkrat presadiš (posebno slive orehi in kostanji so mnogo boljši, če se večkrat prestavijo) in če preveč nakupčen sad iztrgaš.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

17. Ako se pa to, kar smo omenili, tako ima, lahko nam je vzroke prevideti, po kterih zamenjivanje, trgovina hira, zastaja, ter včasih propade in neha. Ko za kteri poseben izdelek zelenje neha, zanj tudi zahtevanje mine: po takem ga niti oni, ki ga izdeluje, niti oni, ki ga za prodajo ima, pospraviti ne more. Po novi šegi ali modi se včasih v kratki dobi nekteri izdelki celo za trgovino zgubijo; pa ravno to se dogodi, ko ktera dežela ali narod po kakšnih si bodi vzrokih v napredku zaostane in rakovo pot nastopi. Tako, kolikor se v enem letu izdelkov manje načini, toliko se naškodi zamenjivanje ali trgovina za to dotično leto: pa nasiljenje, tlaka, težki in previliki davki, ali kar koli druga izpravljanje, produkcijo, moti in plodnost naše industrije pomajnuje, trgovino za nedoločeno dolgo dobo naškodi, zniža ali vniči.

18. Previdimo tudi lahko na dalje, da je zamenjivanje, trgovina, kakor produkcija in vsa industrija v naj ožji zvezi z moralnim karakterjem narodovim: bolj ko narod v moralno sti propada, bolj minuje tudi vsakošna materijalna sreča njegova; a nasproti bolj ko v izvedenosti in moralnosti napreduje, bolj mu blagostanje in sreča raste.

19. Iz vsega, kar smo omenili, nam je lahko posneti pravila, po kterih ima vlada naj bolje pospeševati zamenjivanje, trgovino: Glavna naloga ji je pomnoževati zvedenost in pravo krepost ljudstvu; k temu pa dopuščati in davati mu vse mogoče pomočke, po kterih se lahko industrija bolj plodna stori; brinoti se, da se napravijo dobre ceste, železnice, kanali in druge takšne naprave za lahko komunikacijo; dopuščati tujcem z nami vsako pošteno poslovanje, svobodno zamenjivanje, trgovino.

20. Nasprotno nam kaže, po čem se dobro zamenjivanje naškoduje: Če se namreč zanemarja zvedenost, da se dobra odgoja in veljaven nauk ljudstvu ne priskrbuje ali celo krati; če se ne dopuščajo in podpirajo potrebne naprave za lahko in dobro komunikacijo; če se na blago prevelika vvoznina ali col naklada, da kedar bi se vvozilo, bi predrago bilo; ko se po takem tujim trgovcem, ki k nam prihajajo blago zamenjivat pravice kratijo in se jim vsak dolžen dobiček zabranjuje.

(Dalje prihodnjič)

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

(Ljubomir sedi z svojimi tovarši pri mizi pod lipo.)

Semenko. Gospod učitelj prosimo vas, povejte nam v kratkem, kaj je važnega po slovanskem svetu?

Ljubomir. Važnih stvari se čuje od vseh strani zmirom zadosti in sicer iz severnih dežel poleg žalostnih stvari tudi mnogo lepih in veselih. Iz Česke in Moravske p. so zadnji čas došli prav veseli glasi, ker veliko narodno gibanje se kaže po vseh krajih, in če so ravno bili veliki narodni tabori (veliki ljudski zbori) od vlade prepovedani, so se ljudje vendar sošli in o važnih narodnih stvarih pogovarjali. O velikih svečanostih ki so pred kratkim bile v Pragi ste v časnikih zadosti četeli. Iz južnih slovanskih dežel, se žalibog, vendar čujejo same žalostne prigodbe. O Srbski ste že čuli. Kdo bi si bil mislil, da bi se tamo, kaj takega zgodilo! Doleta nas je ta strašna prigodba v naj važnejših časih in kakor strela iz vedrega neba. — Upajmo vendar, da bo veliki, hrabri srbski narod spet vse dobro vravnal. — Iz Bošnje in Bolgarije še zmirom ni nič čuti dobrega. V Hrvaški še zmirom gospodujejo madžaroni; čuje se vendar, da ne bodo dolgo več gospodovali in da bo g. Rauh moral svojo službo zapustiti. — Daj Bože! — Kako se po Slovenski godi, sami dobro občutite in tudi četejete vsak dan v časnikih. Pravice, ktere nam grejo po §. 19. še dozdej zelo

Čerit začne: Resnico starega pregovora: Snažnost pri živiniji je pol krme" naj bi si vsak gospodar debelo za ušesa zapisal. Živina ne more si sama pomagati, zato jo je Bog človeku izročil, da bi jo gleštal pa ne trpinčil. Živina pa mu je zato hvaležna; pomaga mu delati, ter zvesto dopolnjuje to v nalogo. Človek mora pa jej skrbljiv, dobrotljiv in vsmiljen gospodar biti. Ako hočemo zdravo in lepo živino imeti, moramo jo večkrat na dan s krtačo in štrigljem (česalnikom) osnažiti, jej snažno jed in pijačo dati, inace oslabi.

Čujte kaj neki izvedeni živinorejec pravi: „Imel sem dojno kravo, kojoj sem vsak dan, po dvakrat s krtačo in štrigljem snažil; da bi se prepričal, ali snaga živini koristi, sem tedaj krtačenje in štrigljanje opustil kakih štirinajst dni. Mala je 11 bokalov manje, kot takrat, kedar sem jo vsak dan snažil“. Živ dokaz, koliko snaga živini hasni.

Da pa živina vedno bolj snažna ostane treba je, da se govedom pogostejše nastelja kot konjem in drobnici, ki le suho blato delajo.

Gospod Čolnik, izvedeni gospodar na Drvanji, pravil mi je preteklo leto, da za eno glavo goveda težega plemena rabi na dan 6 do 12 funtov stelje, za konja 5 do 7 za drobnico pa samo 1 funt.

Vrtnarska šola.

Upravno svetovalstvo vrtnarskega društva na Dunaju je sklenolo napraviti vrtnarsko šolo in je za ta namen posebni oddelek društvenega posloppja odločilo. Šola bode imela dva šolska tečaja, vsak tečaj se bo spet delil v zimskega in poletnega. Učila se bode botanika (rastlinoznanstvo), kemija zemlje, teoretično in praktično obdelovanje vrta, računstvo, arhitektura vrtov in rastlinjakov, poduk v pridelovanju zeljšč in sadjereja. Take šole so našim vrtnarjem res že dalno potrebne bile, želeli bi samo bilo, da bi se tudi v Štajerskem vpeljale.

Sadjereja.

I.

Kako se morejo drevesa sploh požlahtnjevati.

1. Sadna drevesa požlahtnjevati pomeni napraviti, da prinašajo vekši, boljši in lepši sad; ko bi ga prinašale v svojem naravnem ali divjem stanu.

2. Koristi, ktere dojdejo iz požlahtnjenja dreves, so sledeče:

a) Se lahko različna, sadovna drevesa čisto naprej sadijo in pomnožijo;

b) drevje hitreje prinese sad in kesni sad prej dozori;

c) velikost dreves se po potrebi lahko s tem pomenjša, da se divjaki, kteri radi zelo visoko rastejo, s slabejšo gonivnostjo požlahtnijo;

d) zasadi se lahko neko sadovno drevje v kraje in zemljo, v kterih drugače na svojem prvotnem deblu ne bi moglo rasti, če se namreč požlahtni na debla, ktera v zločesti zemlji in v mrzlih krajih dobro rastejo. Tako p. dobro rastejo na slivah požlahtnjene breskve in marelice tudi v težki in mrzli zemlji; hruške rastejo na glogu še celo v zelo kamnati zemlji v kteri na svojih deblih ne bi mogle rasti.

3. Imamo pa više 100 načinov požlahtnjenja; naj bolj se vendar rabijo sledeči:

Okuliranje t. j. v lub, v kožo cepiti na speče ali cimeče oko.

Kopuliranje t. j. z nakladom cepiti (pelcati) v skorjo ali v precep. Prvi način se zdaj naj bolj rabi.

4. Požlahtnjenje se mora vsikdar na onen mestu storiti na kterem je skorja mlada, gladka in soknata in pri slabih deblih celo pri zemlji. Tukaj naj gotovejše ženejo, ker redljivega soka naj prej in mnogo dobijo; če je drevo vendar že tako visoko izrastlo, da že ima lep širok vrh, se mora na vrhu cepiti.

5. Drevesa, ktera se pri zemlji cepijo, ne potere tudi tako lahko veter in prinašajo tudi sladkejši in bolj okusen sad, kot ona, ktera se na vrhu cepijo, ker, če sok dolgo skoz divje deblo teče, dobi vsikdar nekoliko divjih lastnosti t. j. postane bolj kisel in trpek.

6. Črešnje in slive, ktere počasu rastejo, se naj bolj, požlahtnijo na visokem stebelu, ker že same po sebi močno deblo dobijo.

7. Na sredini debla se ne sme požlahtniti, ker postane deblo nejednako, ktero veter lahko polomi.

8. Dobiš tudi lepši, boljši in vekši sad, če znaš drevje dobro obrezati, zemljo okol njega poboljšati in če drevo večkrat presadiš (posebno slive orehi in kostanji so mnogo boljši, če se večkrat prestavijo) in če preveč nakupčen sad iztrgaš.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

17. Ako se pa to, kar smo omenili, tako ima, lahko nam je vzroke prevideti, po kterih zamenjivanje, trgovina hira, zastaja, ter včasih propade in neha. Ko za kteri poseben izdelek zelenje neha, zanj tudi zahtevanje mine: po takem ga niti oni, ki ga izdeluje, niti oni, ki ga za prodajo ima, pospraviti ne more. Po novi šegi ali modi se včasih v kratki dobi nekteri izdelki celo za trgovino zgubijo; pa ravno to se dogodi, ko ktera dežela ali narod po kakšnih si bodi vzrokih v napredku zaostane in rakovo pot nastopi. Tako, kolikor se v enem letu izdelkov manje načini, toliko se naškodi zamenjivanje ali trgovina za to dotično leto: pa nasiljenje, tlaka, težki in previliki davki, ali kar koli druga izpravljanje, produkcijo, moti in plodnost naše industrije pomajnuje, trgovino za nedoločeno dolgo dobo naškodi, zniža ali vniči.

18. Previdimo tudi lahko na dalje, da je zamenjivanje, trgovina, kakor produkcija in vsa industrija v naj ožji zvezi z moralnim karakterjem narodovim: bolj ko narod v moralno sti propada, bolj minuje tudi vsakošna materialna sreča njegova; a nasproti bolj ko v izvedenosti in moralnosti napreduje, bolj mu blagostanje in sreča raste.

19. Iz vsega, kar smo omenili, nam je lahko posneti pravila, po kterih ima vlada naj bolje pospeševati zamenjivanje, trgovino: Glavna naloga ji je pomnoževati zvedenost in pravo krepost ljudstvu; k temu pa dopuščati in davati mu vse mogoče pomočke, po kterih se lahko industrija bolj plodna stori; brinoti se, da se napravijo dobre ceste, železnice, kanali in druge takšne naprave za lahko komunikacijo; dopuščati tujcem z nami vsako pošteno poslovanje, svobodno zamenjivanje, trgovino.

20. Nasprotno nam kaže, po čem se dobro zamenjivanje naškoduje: Če se namreč zanemarja zvedenost, da se dobra odgoja in veljaven nauk ljudstvu ne priskrbuje ali celo krati; če se ne dopuščajo in podpirajo potrebne naprave za lahko in dobro komunikacijo; če se na blago prevelika vvoznina ali col naklada, da kedar bi se vvozilo, bi predrago bilo; ko se po takem tujim trgovcem, ki k nam prihajajo blago zamenjivat pravice kratijo in se jim vsak dolžen dobiček zabranjuje.

(Dalje prihodnjič)

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

(Ljubomir sedi z svojimi tovarši pri mizi pod lipo.)

Semenko. Gospod učitelj prosimo vas, povejte nam v kratkem, kaj je važnega po slovanskem svetu?

Ljubomir. Važnih stvari se čuje od vseh strani zmirom zadosti in sicer iz severnih dežel poleg žalostnih stvari tudi mnogo lepih in veselih. Iz Česke in Moravske p. so zadnji čas došli prav veseli glasi, ker veliko narodno gibanje se kaže po vseh krajih, in če so ravno bili veliki narodni tabori (veliki ljudski zbori) od vlade prepovedani, so se ljudje vendar sošli in o važnih narodnih stvarih pogovarjali. O velikih svečanostih ki so pred kratkim bile v Pragi ste v časnikih zadosti četeli. Iz južnih slovanskih dežel, se žalibog, vendar čujejo same žalostne prigodbe. O Srbski ste že čuli. Kdo bi si bil mislil, da bi se tamo, kaj takega zgodilo! Doleta nas je ta strašna prigodba v naj važnejših časih in kakor strela iz vedrega neba. — Upajmo vendar, da bo veliki, hrabri srbski narod spet vse dobro vravnal. — Iz Bošnje in Bolgarije še zmirom ni nič čuti dobrega. V Hrvaški še zmirom gospodujejo madžaroni; čuje se vendar, da ne bodo dolgo več gospodovali in da bo g. Rauh moral svojo službo zapustiti. — Daj Bože! — Kako se po Slovenski godi, sami dobro občutite in tudi četejete vsak dan v časnikih. Pravie, ktere nam grejo po §. 19. še dozdej zelo

Čerit začne: Resnico starega pregovora: Snažnost pri živiniji je pol krme" naj bi si vsak gospodar debelo za ušesa zapisal. Živina ne more si sama pomagati, zato jo je Bog človeku izročil, da bi jo gleštal pa ne trpinčil. Živina pa mu je zato hvaležna; pomaga mu delati, ter zvesto dopolnjuje to v nalogo. Človek mora pa jej skrbljiv, dobrotljiv in vsmiljen gospodar biti. Ako hočemo zdravo in lepo živino imeti, moramo jo večkrat na dan s krtačo in štrigljem (česalnikom) osnažiti, jej snažno jed in pijačo dati, inace oslabi.

Čujte kaj neki izvedeni živinorejec pravi: „Imel sem dojno kravo, kojoj sem vsak dan, po dvakrat s krtačo in štrigljem snažil; da bi se prepričal, ali snaga živini koristi, sem tedaj krtačenje in štrigljanje opustil kakih štirinajst dni. Mala je 11 bokalov manje, kot takrat, kedar sem jo vsak dan snažil“. Živ dokaz, koliko snaga živini hasni.

Da pa živina vedno bolj snažna ostane treba je, da se govedom pogostejše nastelja kot konjem in drobnici, ki le suho blato delajo.

Gospod Čolnik, izvedeni gospodar na Drvanji, pravil mi je preteklo leto, da za eno glavo goveda težega plemena rabi na dan 6 do 12 funtov stelje, za konja 5 do 7 za drobnico pa samo 1 funt.

Vrtnarska šola.

Upravno svetovalstvo vrtnarskega društva na Dunaju je sklenolo napraviti vrtnarsko šolo in je za ta namen posebni oddelek društvenega posloppja odločilo. Šola bode imela dva šolska tečaja, vsak tečaj se bo spet delil v zimskega in poletnega. Učila se bode botanika (rastlinoznanstvo), kemija zemlje, teoretično in praktično obdelovanje vrta, računstvo, arhitektura vrtov in rastlinjakov, poduk v pridelovanju zeljšč in sadjereja. Take šole so našim vrtnarjem res že dalno potrebne bile, želeli bi samo bilo, da bi se tudi v Štajerskem vpeljale.

Sadjereja.

I.

Kako se morejo drevesa sploh požlahtnjevati.

1. Sadna drevesa požlahtnjevati pomeni napraviti, da prinašajo vekši, boljši in lepši sad; ko bi ga prinašale v svojem naravskem ali divjem stanu.

2. Koristi, ktere dojdejo iz požlahtnjenja dreves, so sledeče:

a) Se lahko različna, sadovna drevesa čisto naprej sadijo in pomnožijo;

b) drevje hitreje prinese sad in kesni sad prej dozori;

c) velikost dreves se po potrebi lahko s tem pomenjša, da se divjaki, kteri radi zelo visoko rastejo, s slabejšo govnostjo požlahtnijo;

d) zasadi se lahko neko sadovno drevje v kraje in zemlje, v kterih drugače na svojem prvotnem deblu ne bi moglo rasti, če se namreč požlahtni na debla, ktera v zločesti zemlji in v mrzlih krajih dobro rastejo. Tako p. dobro rastejo na slivah požlahtnjene breskve in marelice tudi v težki in mrzli zemlji; hruške rastejo na glogu še celo v zelo kamnati zemlji v kteri na svojih deblih ne bi mogle rasti.

3. Imamo pa više 100 načinov požlahtnjenja; naj bolj se vendar rabijo sledeči:

Okuliranje t. j. v lub, v kožo cepiti na speče ali cimeče oko.

Kopuliranje t. j. z nakladom cepiti (pelcati) v skorjo ali v precep. Prvi način se zdaj naj bolj rabi.

4. Požlahtnjenje se mora vsikdar na onen mestu storiti na kterem je skorja mlada, gladka in soknata in pri slabih debelih celo pri zemlji. Tukaj naj gotovejše ženejo, ker redljivega soka naj prej in mnogo dobijo; če je drevo vendar že tako visoko izrastlo, da že ima lep širok vrh, se mora na vrhu cepiti.

5. Drevesa, ktera se pri zemlji cepijo, ne potere tudi tako lahko veter in prinašajo tudi sladkejši in bolj okusen sad, kot ona, ktera se na vrhu cepijo, ker, če sok dolgo skoz divje deblo teče, dobi vsikdar nekoliko divjih lastnosti t. j. postane bolj kisel in trpek.

6. Črešnje in slive, ktere počasu rastejo, se naj bolj, požlahtnijo na visokem stebelu, ker že same po sebi močno deblo dobijo.

7. Na sredini debla se ne sme požlahtniti, ker postane deblo nejednako, ktero veter lahko polomi.

8. Dobiš tudi lepši, boljši in vekši sad, če znaš drevje dobro obrezati, zemljo okol njega poboljšati in če drevo večkrat presadiš (posebno slive orehi in kostanji so mnogo boljši, če se večkrat prestavijo) in če preveč nakupčen sad iztrgaš.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

17. Ako se pa to, kar smo omenili, tako ima, lahko nam je vzroke prevideti, po kterih zamenjivanje, trgovina hira, zastaja, ter včasih propade in neha. Ko za kteri poseben izdelek zelenje neha, zanj tudi zahtevanje mine: po takem ga niti oni, ki ga izdeluje, niti oni, ki ga za prodajo ima, pospraviti ne more. Po novi šegi ali modi se včasih v kratki dobi nekteri izdelki celo za trgovino zgubijo; pa ravno to se dogodi, ko ktera dežela ali narod po kakšnih si bodi vzrokih v napredku zaostane in rakovo pot nastopi. Tako, kolikor se v enem letu izdelkov manje načini, toliko se naškodi zamenjivanje ali trgovina za to dotično leto: pa nasiljenje, tlaka, težki in previliki davki, ali kar koli druga izpravljanje, produkcijo, moti in plodnost naše industrije pomajnuje, trgovino za nedoločeno dolgo dobo naškodi, zniža ali vniči.

18. Previdimo tudi lahko na dalje, da je zamenjivanje, trgovina, kakor produkcija in vsa industrija v naj ožji zvezi z moralnim karakterjem narodovim: bolj ko narod v moralno sti propada, bolj minuje tudi vsakošna materijalna sreča njegova; a nasproti bolj ko v izvedenosti in moralnosti napreduje, bolj mu blagostanje in sreča raste.

19. Iz vsega, kar smo omenili, nam je lahko posneti pravila, po kterih ima vlada naj bolje pospeševati zamenjivanje, trgovino: Glavna naloga ji je pomnoževati zvedenost in pravo krepost ljudstvu; k temu pa dopuščati in davati mu vse mogoče pomočke, po kterih se lahko industrija bolj plodna stori; brinoti se, da se napravijo dobre ceste, železnice, kanali in druge takšne naprave za lahko komunikacijo; dopuščati tujcem z nami vsako pošteno poslovanje, svobodno zamenjivanje, trgovino.

20. Nasprotno nam kaže, po čem se dobro zamenjivanje naškoduje: Če se namreč zanemarja zvedenost, da se dobra odgoja in veljaven nauk ljudstvu ne priskrbuje ali celo krati; če se ne dopuščajo in podpirajo potrebne naprave za lahko in dobro komunikacijo; če se na blago prevelika vvoznina ali col naklada, da kedar bi se vvozilo, bi predrago bilo; ko se po takem tujim trgovcem, ki k nam prihajajo blago zamenjivat pravice kratijo in se jim vsak dolžen dobiček zabranjuje.

(Dalje prihodnjič)

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

(Ljubomir sedi z svojimi tovarši pri mizi pod lipo.)

Semenko. Gospod učitelj prosimo vas, povejte nam v kratkem, kaj je važnega po slovanskem svetu?

Ljubomir. Važnih stvari se čuje od vseh strani zmirom zadosti in sicer iz severnih dežel poleg žalostnih stvari tudi mnogo lepih in veselih. Iz Česke in Moravske p. so zadnji čas došli prav veseli glasi, ker veliko narodno gibanje se kaže po vseh krajih, in če so ravno bili veliki narodni tabori (veliki ljudski zbori) od vlade prepovedani, so se ljudje vendar sošli in o važnih narodnih stvarih pogovarjali. O velikih svečanostih ki so pred kratkim bile v Pragi ste v časnikih zadosti četeli. Iz južnih slovanskih dežel, se žalibog, vendar čujejo same žalostne prigodbe. O Srbski ste že čuli. Kdo bi si bil mislil, da bi se tamo, kaj takega zgodilo! Doleta nas je ta strašna prigodba v naj važnejših časih in kakor strela iz vedrega neba. — Upajmo vendar, da bo veliki, hrabri srbski narod spet vse dobro vravnal. — Iz Bošnje in Bolgarije še zmirom ni nič čuti dobrega. V Hrvaški še zmirom gospodujejo madžaroni; čuje se vendar, da ne bodo dolgo več gospodovali in da bo g. Rauh moral svojo službo zapustiti. — Daj Bože! — Kako se po Slovenski godi, sami dobro občutite in tudi četejete vsak dan v časnikih. Pravie, ktere nam grejo po §. 19. še dozdej zelo

Čerit začne: Resnico starega pregovora: Snažnost pri živiniji je pol krme" naj bi si vsak gospodar debelo za ušesa zapisal. Živina ne more si sama pomagati, zato jo je Bog človeku izročil, da bi jo gleštal pa ne trpinčil. Živina pa mu je zato hvaležna; pomaga mu delati, ter zvesto dopolnjuje to v nalogo. Človek mora pa jej skrbljiv, dobrotljiv in vsmiljen gospodar biti. Ako hočemo zdravo in lepo živino imeti, moramo jo večkrat na dan s krtačo in štrigljem (česalnikom) osnažiti, jej snažno jed in pijačo dati, inace oslabi.

Čujte kaj neki izvedeni živinorejec pravi: „Imel sem dojno kravo, kojoj sem vsak dan, po dvakrat s krtačo in štrigljem snažil; da bi se prepričal, ali snaga živini koristi, sem tedaj krtačenje in štrigljanje opustil kakih štirinajst dni. Mala je 11 bokalov manje, kot takrat, kedar sem jo vsak dan snažil“. Živ dokaz, koliko snaga živini hasni.

Da pa živina vedno bolj snažna ostane treba je, da se govedom pogostejše nastelja kot konjem in drobnici, ki le suho blato delajo.

Gospod Čolnik, izvedeni gospodar na Drvanji, pravil mi je preteklo leto, da za eno glavo goveda težega plemena rabi na dan 6 do 12 funtov stelje, za konja 5 do 7 za drobnico pa samo 1 funt.

Vrtnarska šola.

Upravno svetovalstvo vrtnarskega društva na Dunaju je sklenolo napraviti vrtnarsko šolo in je za ta namen posebni oddelek društvenega posloppja odločilo. Šola bode imela dva šolska tečaja, vsak tečaj se bo spet delil v zimskega in poletnega. Učila se bode botanika (rastlinoznanstvo), kemija zemlje, teoretično in praktično obdelovanje vrta, računstvo, arhitektura vrtov in rastlinjakov, poduk v pridelovanju zeljšč in sadjereja. Take šole so našim vrtnarjem res že dalno potrebne bile, želeli bi samo bilo, da bi se tudi v Štajerskem vpeljale.

Sadjereja.

I.

Kako se morejo drevesa sploh požlahtnjevati.

1. Sadna drevesa požlahtnjevati pomeni napraviti, da prinašajo vekši, boljši in lepši sad; ko bi ga prinašale v svojem naravnem ali divjem stanu.

2. Koristi, ktere dojdejo iz požlahtnjenja dreves, so sledeče:

a) Se lahko različna, sadovna drevesa čisto naprej sadijo in pomnožijo;

b) drevje hitreje prinese sad in kesni sad prej dozori;

c) velikost dreves se po potrebi lahko s tem pomenjša, da se divjaki, kteri radi zelo visoko rastejo, s slabejšo gonivnostjo požlahtnijo;

d) zasadi se lahko neko sadovno drevje v kraje in zemljo, v kterih drugače na svojem prvotnem deblu ne bi moglo rasti, če se namreč požlahtni na debla, ktera v zločesti zemlji in v mrzlih krajih dobro rastejo. Tako p. dobro rastejo na slivah požlahtnjene breskve in marelice tudi v težki in mrzli zemlji; hruške rastejo na glogu še celo v zelo kamnati zemlji v kteri na svojih deblih ne bi mogle rasti.

3. Imamo pa više 100 načinov požlahtnjenja; naj bolj se vendar rabijo sledeči:

Okuliranje t. j. v lub, v kožo cepiti na speče ali cimeče oko.

Kopuliranje t. j. z nakladom cepiti (pelcati) v skorjo ali v precep. Prvi način se zdaj naj bolj rabi.

4. Požlahtnjenje se mora vsikdar na onen mestu storiti na kterem je skorja mlada, gladka in soknata in pri slabih debelih celo pri zemlji. Tukaj naj gotovejše ženejo, ker redljivega soka naj prej in mnogo dobijo; če je drevo vendar že tako visoko izrastlo, da že ima lep širok vrh, se mora na vrhu cepiti.

5. Drevesa, ktera se pri zemlji cepijo, ne potere tudi tako lahko veter in prinašajo tudi sladkejši in bolj okusen sad, kot ona, ktera se na vrhu cepijo, ker, če sok dolgo skoz divje deblo teče, dobi vsikdar nekoliko divjih lastnosti t. j. postane bolj kisel in trpek.

6. Črešnje in slive, ktere počasu rastejo, se naj bolj, požlahtnjijo na visokem stebelu, ker že same po sebi močno deblo dobijo.

7. Na sredini debla se ne sme požlahtniti, ker postane deblo nejednako, ktero veter lahko polomi.

8. Dobiš tudi lepši, boljši in vekši sad, če znaš drevje dobro obrezati, zemljo okol njega poboljšati in če drevo večkrat presadiš (posebno slive orehi in kostanji so mnogo boljši, če se večkrat prestavijo) in če preveč nakupčen sad iztrgaš.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

17. Ako se pa to, kar smo omenili, tako ima, lahko nam je vzroke prevideti, po kterih zamenjivanje, trgovina hira, zastaja, ter včasih propade in neha. Ko za kteri poseben izdelek zelenje neha, zanj tudi zahtevanje mine: po takem ga niti oni, ki ga izdeluje, niti oni, ki ga za prodajo ima, pospraviti ne more. Po novi šegi ali modi se včasih v kratki dobi nekteri izdelki celo za trgovino zgubijo; pa ravno to se dogodi, ko ktera dežela ali narod po kakšnih si bodi vzrokih v napredku zaostane in rakovo pot nastopi. Tako, kolikor se v enem letu izdelkov manje načini, toliko se naškodi zamenjivanje ali trgovina za to dotično leto: pa nasiljenje, tlaka, težki in previliki davki, ali kar koli druga izpravljanje, produkcijo, moti in plodnost naše industrije pomajnuje, trgovino za nedoločeno dolgo dobo naškodi, zniža ali vniči.

18. Previdimo tudi lahko na dalje, da je zamenjivanje, trgovina, kakor produkcija in vsa industrija v naj ožji zvezi z moralnim karakterjem narodovim: bolj ko narod v moralno sti propada, bolj minuje tudi vsakošna materialna sreča njegova; a nasproti bolj ko v izvedenosti in moralnosti napreduje, bolj mu blagostanje in sreča raste.

19. Iz vsega, kar smo omenili, nam je lahko posneti pravila, po kterih ima vlada naj bolje pospeševati zamenjivanje, trgovino: Glavna naloga ji je pomnoževati zvedenost in pravo krepost ljudstvu; k temu pa dopuščati in davati mu vse mogoče pomočke, po kterih se lahko industrija bolj plodna stori; brinoti se, da se napravijo dobre ceste, železnice, kanali in druge takšne naprave za lahko komunikacijo; dopuščati tujcem z nami vsako pošteno poslovanje, svobodno zamenjivanje, trgovino.

20. Nasprotno nam kaže, po čem se dobro zamenjivanje naškoduje: Če se namreč zanemarja zvedenost, da se dobra odgoja in veljaven nauk ljudstvu ne priskrbuje ali celo krati; če se ne dopuščajo in podpirajo potrebne naprave za lahko in dobro komunikacijo; če se na blago prevelika vvoznina ali col naklada, da kedar bi se vvozilo, bi predrago bilo; ko se po takem tujim trgovcem, ki k nam prihajajo blago zamenjivat pravice kratijo in se jim vsak dolžen dobiček zabranjuje.

(Dalje prihodnjič)

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

(Ljubomir sedi z svojimi tovarši pri mizi pod lipo.)

Semenko. Gospod učitelj prosimo vas, povejte nam v kratkem, kaj je važnega po slovanskem svetu?

Ljubomir. Važnih stvari se čuje od vseh strani zmirom zadosti in sicer iz severnih dežel poleg žalostnih stvari tudi mnogo lepih in veselih. Iz Česke in Moravske p. so zadnji čas došli prav veseli glasi, ker veliko narodno gibanje se kaže po vseh krajih, in če so ravno bili veliki narodni tabori (veliki ljudski zbori) od vlade prepovedani, so se ljudje vendar sošli in o važnih narodnih stvarih pogovarjali. O velikih svečanostih ki so pred kratkim bile v Pragi ste v časnikih zadosti četeli. Iz južnih slovanskih dežel, se žalibog, vendar čujejo same žalostne prigodbe. O Srbski ste že čuli. Kdo bi si bil mislil, da bi se tamo, kaj takega zgodilo! Doletela nas je ta strašna prigodba v naj važnejših časih in kakor strela iz vedrega neba. — Upajmo vendar, da bo veliki, hrabri srbski narod spet vse dobro vravnal. — Iz Bošnje in Bolgarije še zmirom ni nič čuti dobrega. V Hrvaški še zmirom gospodujejo madžaroni; čuje se vendar, da ne bodo dolgo več gospodovali in da bo g. Rauh moral svojo službo zapustiti. — Daj Bože! — Kako se po Slovenski godi, sami dobro občutite in tudi četejete vsak dan v časnikih. Pravice, ktere nam grejo po §. 19. še dozdej zelo

malo občutimo, ker drugače bi c. k. sodnija ne mogla zahtevati 2 gld. 10 kr. plačila za prestavo slovenske razsodbe, kakor se je to pred kratkim zahtevalo v Mariboru; — morebiti bo vendar tudi po času drugače, samo moramo pravice, ki nam grejo po §. 19. pri vsaki priložnosti popolnoma in nepopustljivo zahtevati.

Žalec. Kaj pa je za nas naj važnejšega čuti iz Dušana. —

Ljubomir. Da se bodo dače spet malo povekšale, ste že brali v časnikih. — Pa naj bo, če bo si le država mogla s tem kaj pomoči! — Dalje bi vas znal mikati načrt nove brambine postave, ki je že izdelan in ki se bode prihodnjič državnemu zboru predložil.

Semenko. Povejte nam nekaj o tem načrtu, ker bi zlo radi vedeli kako bode nova brambina postava.

Ljubomir. Nova brambina postava zadržava v svojih glavnih odločbah sledeče točke. Dolžnost vojaške službe je splošna in vsak državljani, ki je dober za vojaka, mora osebno služiti. Oboroženo moč činijo armada, vojaško mornarstvo, deželna bramba in deželni vzdig. Vsak državljani mora po dovršenem 20. letu prihodnje leto 1. januarja stopiti k vojakom. Služiti mora v armadi in pri vojaškem mornarstvu tri leta v redovni vojski (liniji), sedem let, v rezervi, pri deželni brambi dve leti oni, ki se prestopijo iz armade v deželno brambo, oni pa, ki stopijo izraven v deželno brambo, morajo služiti dvanajset let. V deželni vzdig pa morajo stopiti vsi državljani, ki so sposobni za vojaka, od 18. do 40. leta starosti. Vojaška moč armade in vojaškega mornarstva se bode za prihodnjih 10 let odločila po dovoljenju državnih zborov obeh državnih polovic na 800.000 mož; za deželno brambo pa na 200.000 mož in sicer samo pešcev in konjikov. Ta oborožena moč ostane zmirom enaka pri armadi in vojaškem mornarstvu in se bode pri državnih zborih obeh državnih polovic od vlade vsako leto zahtevali rekruti po razmeri stanovnikov. Od vojaštva so začasno prosti: 1. edini sin onega očeta, ki si ne more več kruha pridelati, ali vdove matere; 2. po smrti očeta edini vnuk dedeka, ki si ne more več kruha pridelati, ali vdove babice, če nimajo sinov in 3. edini brat celo osirotelih bratov in sester. Po tem še so mnoge odločbe zastran „jednoletnih dobrovolcev“, zastran vojaške službe dijakov in uradnikov. Važne so tudi sledeče odločbe: K vojakom se bode vsako leto jemalo meseca februarja, marca in aprila in sicer se bode vsakokrat sklicale prve tri vrste starosti in iz vsake vrste starosti se bodo jemali vojaki po redu prej potegnenih sreček. Ljudje, ki spadajo pod ogersko korono, se smejo samo k ogerskim pešcem in konjikom vzeti. Ko bo pri armadi in vojaškem mornarstvu potrebna številka že dopolnjena, se bodo ostali, ki so še za vojake dobri, v dve polovice razdelili in jedna polovica se bode vrinola med deželno brambo, druga pa med namestilno rezervo. Namestilna rezerva bo v času miru odpuščena domu in se bode samo v času vojske po posebnem cesarskem ukazu sklicala in po vojski spet domu poslala; po svoji starosti pa se bo vrinola ali v armado ali v deželno brambo.

To je kratek vladin načrt o novi brambini postavi; ki bo pri državnih zborih gotovo tudi obveljal, kakor vsi drugi, dozdej predloženi.

Semenko. Ali mislite, da bo tedaj pri vojaštvu bolj naprej šlo?

Ljubomir. Če se bode popolnoma vse pri vojaštvu popravilo, gotovo.

Semenko. Če bi se, pa da bi se, s tem se ne bomo mogli vojevati.

Ljubomir. Prav imate, pa kaj hočemo, moramo čakati, dokler ne bo tudi pri nas dan napočil. — Zdej pa naj bo zadosti za danes.

Dopisi.

Iz Ormuške okolice 22. junija 1868. Dopis iz Ormuža v 19. listu „Slov. Gosp.“ „kako se pri nas §. 19. izvršuje ima dober vspeh, od te dobe namreč g. Delpin razpošilja pozive slov. kmetom v milem slovenskem jeziku in dobro pazi, da ne stori pregreška, zaradi kterega bi ga ti „ekstremni“ Slovenci pred svetom oznanovali. — Ali dopis iz Ormuža v 25. listu tega lista našel je čisto drug odmev; in počil je glas, da so v tem sestavku ormuški mestjani in posebno gospod načelnik školnega odbora močno razžaljeni.

Častiti gospod prošt dr. Vošnjak pridejo danes iz Ptujja, da bodo zarad te školne reči osebno mnenje kmetov in mestjanov slišali; v kraktem bomo vedeli, kterega učitelja dobimo. —

Dopisniku F. W.-g. pa prijazno svetujem, prihodnjič osebnosti v dopisih odstraniti, ker tako imenovano „pikanje“ še nas dolge do sprave prignalo ne bode, držimo se našega lepega pregovora: „Lepa beseda, najde dobro mesto“.

Prijatelj rodoljubov.

Iz Krasa 16. junija. Beseda v skopenski čitalnici binkoštno nedeljo se je prav lepo svršila, posebno je pa dopadla igra „Slep ni lep“ ki so jo goriški g. dijaki izvrstno igrali. Sošlo se je prav obilno gospodov, duhovnih in drugih iz raznih krajev in tudi kmetijskih ljudi iz okolice ni manjkalo, kar je dobro znamenje, da se bodo za kedaj tudi naši deželjani prebudili iz trdega spanja, Bog nam pa taka društva pomnoži in na trdno stanovito podlago naslonjena k napredku ohrani. Živila! čitalnica! in slava g. dijakom za trud na blagor očetnjave.

J. Abram.

Politični ogled.

Iz državnega zbora. Državni zbor je sprijel postavo o nadačenju žganja, kakor je jo premenila gosposka zbornica. Tudi vladin predlog o povikšanju neposrednega davka po nasvetu odborovem je sprejel državni zbor. Postava povekšuje za celo leto 1868 priklade k neposrednim davkom in sicer pri zemljiščini za 12. del, pri hišno-razrednem davku za 4. del, in pri dohodnini za 4 petine obstoječega rednega davka. Pridel še se je nasvet Petrinov: Vlada se pooblašča postavo o nadačenju žganja že od 1. avgusta 1868 naprej v moč deti. Tudi se je z nekaterimi spremembami sprejela o upanju povžitnine od žganja, piva in sladkora; in ravno tako postava o izdaji novih dolžnih naslovov dozdejnega državnega dolga.

Sprejel se je nasvet Roserjev, naj vlada skrbi, da se v večih mestih ne bodo onesnaževala tla in da se zboljša pitna voda ter se tako v okom dojde kužnim boleznim. Kupčij-skemu ministerstvu se je priporočila prošnja gornjegradškega okrajnega zastopništva, naj bi se napravila vsakdanja pošta med Celjem in Gornjim gradom. — Sprememba gosp. zbornice k postavi o železničnih tarifih se je potrdila. — Sprejela se je postava o zastavnih pismih, ktere izdajajo hipotekarne banke. — Potrdi se tudi postava o vredbi kupčijskih in obrtniških zbornic in postava zavoljo spremembe §. 761 drž. zak. o dedinskem nasledovanju pri kmetijskih posestvih.

Gosposka zbornica je sprejela od zbornice poslanec poslano o novem drobižu. — Potrdila je postavna osnova, po kateri se imajo predručiti nekteri predpisi tiskove postave in postave o kazenskem postopanju o tiskovih zadevah; samo v nekterih zadevah jo je spremenila. Podala se je gosp. zbornici tudi mornarska pogodba z Anglijo in postava o železnici iz Ljubljane v Trebiš; zbornica jih izroči posebnim odborom. Dalje je zbornica potrdila postavo o neposrednih volitvah za državni zbor.

Česko vprašanje je zdaj na dnevnem redu, pravi se vendar, da se bo dalo českomu narodu, kar zahteva po svoji pravici in svojem razvitku. To je česko državno pravo. Brez tega je vse cesarsko potovanje brez veljave. Voditelji českega naroda se ne bodo ne pripognili niti — odstopili.

Ogersko ministerstvo hoče tirjati, da se mu vojaški novaki prej dovolijo, ko bo brambina postava zbornicam predložena. — Po ukazu ogerskega ministerstva se bo Reka s okolico vred vtelesila ogerski deželi. — Moč volja!

Hrvaški regnikolarni deputati premišlujejo svoj izdelek o porazumljenju z Ogri in — obirajo drug drugega po časnikih.

Ruski cesar je priporočal vsem vladam, naj bi se odpravile tako imenovane krogle razprševalne, ker ljubezen do človeštva zahteva, da se v vojni te strašne mučilke in grozovite morivke opustijo. — Vsled carske volje je objavilo rusko vojniško ministerstvo, da dobi vsak, ki je povišan iz nižjih služeb na vojaškega časnika, ali oficirja sto rubljev srebra za obleko in druge, za oficirja potrebne stvari iz državnih blagajnic.

V Bukareštu je deželni zbor dovolil 23.500 frankov letne podpore za romunske šole na Erdeljskem in 200.000 frak. za kovanje romunskega srebernega denarja.

malo občutimo, ker drugače bi c. k. sodnija ne mogla zahtevati 2 gld. 10 kr. plačila za prestavo slovenske razsodbe, kakor se je to pred kratkim zahtevalo v Mariboru; — morebiti bo vendar tudi po času drugače, samo moramo pravice, ki nam grejo po §. 19. pri vsaki priložnosti popolnoma in nepopustljivo zahtevati.

Žalec. Kaj pa je za nas naj važnejšega čuti iz Dušana. —

Ljubomir. Da se bodo dače spet malo povekšale, ste že brali v časnikih. — Pa naj bo, če bo si le država mogla s tem kaj pomoči! — Dalje bi vas znal mikati načrt nove brambine postave, ki je že izdelan in ki se bode prihodnjič državnemu zboru predložil.

Semenko. Povejte nam nekaj o tem načrtu, ker bi zlo radi vedeli kako bode nova brambina postava.

Ljubomir. Nova brambina postava zadržava v svojih glavnih odločbah sledeče točke. Dolžnost vojaške službe je splošna in vsak državljani, ki je dober za vojaka, mora osebno služiti. Oboroženo moč činijo armada, vojaško mornarstvo, deželna bramba in deželni vzdig. Vsak državljani mora po dovršenem 20. letu prihodnje leto 1. januarja stopiti k vojakom. Služiti mora v armadi in pri vojaškem mornarstvu tri leta v redovni vojski (liniji), sedem let, v rezervi, pri deželni brambi dve leti oni, ki se prestopijo iz armade v deželno brambo, oni pa, ki stopijo izraven v deželno brambo, morajo služiti dvanajset let. V deželni vzdig pa morajo stopiti vsi državljani, ki so sposobni za vojaka, od 18. do 40. leta starosti. Vojaška moč armade in vojaškega mornarstva se bode za prihodnjih 10 let odločila po dovoljenju državnih zborov obeh državnih polovic na 800.000 mož; za deželno brambo pa na 200.000 mož in sicer samo pešcev in konjikov. Ta oborožena moč ostane zmirom enaka pri armadi in vojaškem mornarstvu in se bode pri državnih zborih obeh državnih polovic od vlade vsako leto zahtevali rekruti po razmeri stanovnikov. Od vojaštva so začasno prosti: 1. edini sin onega očeta, ki si ne more več kruha pridelati, ali vdove matere; 2. po smrti očeta edini vnuk dedeka, ki si ne more več kruha pridelati, ali vdove babice, če nimajo sinov in 3. edini brat celo osirotelih bratov in sester. Po tem še so mnoge odločbe zastran „jednoletnih dobrovolcev“, zastran vojaške službe dijakov in uradnikov. Važne so tudi sledeče odločbe: K vojakom se bode vsako leto jemalo meseca februarja, marca in aprila in sicer se bode vsakokrat sklicale prve tri vrste starosti in iz vsake vrste starosti se bodo jemali vojaki po redu prej potegnenih sreček. Ljudje, ki spadajo pod ogersko korono, se smejo samo k ogerskim pešcem in konjikom vzeti. Ko bo pri armadi in vojaškem mornarstvu potrebna številka že dopolnjena, se bodo ostali, ki so še za vojake dobri, v dve polovice razdelili in jedna polovica se bode vrinola med deželno brambo, druga pa med namestilno rezervo. Namestilna rezerva bo v času miru odpuščena domu in se bode samo v času vojske po posebnem cesarskem ukazu sklicala in po vojski spet domu poslala; po svoji starosti pa se bo vrinola ali v armado ali v deželno brambo.

To je kratek vladin načrt o novi brambini postavi; ki bo pri državnih zborih gotovo tudi obveljal, kakor vsi drugi, dozdej predloženi.

Semenko. Ali mislite, da bo tedaj pri vojaštvu bolj naprej šlo?

Ljubomir. Če se bode popolnoma vse pri vojaštvu popravilo, gotovo.

Semenko. Če bi se, pa da bi se, s tem se ne bomo mogli vojevati.

Ljubomir. Prav imate, pa kaj hočemo, moramo čakati, dokler ne bo tudi pri nas dan napočil. — Zdej pa naj bo zadosti za danes.

Dopisi.

Iz Ormuške okolice 22. junija 1868. Dopis iz Ormuža v 19. listu „Slov. Gosp.“ „kako se pri nas §. 19. izvršuje ima dober vspeh, od te dobe namreč g. Delpin razpošilja pozive slov. kmetom v milem slovenskem jeziku in dobro pazi, da ne stori pregreška, zaradi kterega bi ga ti „ekstremni“ Slovenci pred svetom oznanovali. — Ali dopis iz Ormuža v 25. listu tega lista našel je čisto drug odmev; in počil je glas, da so v tem sestavku ormuški mestjani in posebno gospod načelnik školnega odbora močno razžaljeni.

Častiti gospod prošt dr. Vošnjak pridejo danes iz Ptuja, da bodo zarad te školne reči osebno mnenje kmetov in mestjanov slišali; v kraktem bomo vedeli, kterega učitelja dobimo. —

Dopisniku F. W.-g. pa prijazno svetujem, prihodnjič osebnosti v dopisih odstraniti, ker tako imenovano „pikanje“ še nas dolge do sprave prignalo ne bode, držimo se našega lepega pregovora: „Lepa beseda, najde dobro mesto“.

Prijatelj rodoljubov.

Iz Krasa 16. junija. Beseda v skopenski čitalnici binkočno nedeljo se je prav lepo svršila, posebno je pa dopadla igra „Slep ni lep“ ki so jo goriški g. dijaki izvrstno igrali. Sošlo se je prav obilno gospodov, duhovnih in drugih iz raznih krajev in tudi kmetijskih ljudi iz okolice ni manjkalo, kar je dobro znamenje, da se bodo za kedaj tudi naši deželjani prebudili iz trdega spanja, Bog nam pa taka društva pomnoži in na trdno stanovito podlago naslonjena k napredku ohrani. Živila! čitalnica! in slava g. dijakom za trud na blagor očetnjave.

J. Abram.

Politični ogled.

Iz državnega zbora. Državni zbor je sprijel postavo o nadačenju žganja, kakor je jo premenila gosposka zbornica. Tudi vladin predlog o povikšanju neposrednega davka po nasvetu odborovem je sprejel državni zbor. Postava povekšuje za celo leto 1868 priklade k neposrednim davkom in sicer pri zemljiščini za 12. del, pri hišno-razrednem davku za 4. del, in pri dohodnini za 4 petine obstoječega rednega davka. Pridel še se je nasvet Petrinov: Vlada se pooblašča postavo o nadačenju žganja že od 1. avgusta 1868 naprej v moč deti. Tudi se je z nekaterimi spremembami sprejela o upanju povžitnine od žganja, piva in sladkora; in ravno tako postava o izdaji novih dolžnih naslovov dozdejnega državnega dolga.

Sprejel se je nasvet Roserjev, naj vlada skrbi, da se v večih mestih ne bodo onesnaževala tla in da se zboljša pitna voda ter se tako v okom dojde kužnim boleznim. Kupčij-skemu ministerstvu se je priporočila prošnja gornjegradškega okrajnega zastopništva, naj bi se napravila vsakdanja pošta med Celjem in Gornjim gradom. — Sprememba gosp. zbornice k postavi o železničnih tarifih se je potrdila. — Sprejela se je postava o zastavnih pismih, ktere izdajajo hipotekarne banke. — Potrdi se tudi postava o vredbi kupčijskih in obrtniških zbornic in postava zavoljo spremembe §. 761 drž. zak. o dedinskem nasledovanju pri kmetijskih posestvih.

Gosposka zbornica je sprejela od zbornice poslanec poslano o novem drobižu. — Potrdila je postavna osnova, po kateri se imajo predručiti nekteri predpisi tiskove postave in postave o kazenskem postopanju o tiskovih zadevah; samo v nekterih zadevah jo je spremenila. Podala se je gosp. zbornici tudi mornarska pogodba z Anglijo in postava o železnici iz Ljubljane v Trebiš; zbornica jih izroči posebnim odborom. Dalje je zbornica potrdila postavo o neposrednih volitvah za državni zbor.

Česko vprašanje je zdaj na dnevnem redu, pravi se vendar, da se bo dalo českomu narodu, kar zahteva po svoji pravici in svojem razvitku. To je česko državno pravo. Brez tega je vse cesarsko potovanje brez veljave. Voditelji českega naroda se ne bodo ne pripognili niti — odstopili.

Ogersko ministerstvo hoče tirjati, da se mu vojaški novaki prej dovolijo, ko bo brambina postava zbornicam predložena. — Po ukazu ogerskega ministerstva se bo Reka s okolico vred vtelesila ogerski deželi. — Moč volja!

Hrvaški regnikolarni deputati premišlujejo svoj izdelek o porazumljenju z Ogri in — obirajo drug drugega po časnikih.

Ruski cesar je priporočal vsem vladam, naj bi se odpravile tako imenovane krogle razprševalne, ker ljubezen do človeštva zahteva, da se v vojni te strašne mučilke in grozovite morivke opustijo. — Vsled carske volje je objavilo rusko vojniško ministerstvo, da dobi vsak, ki je povišan iz nižjih služeb na vojaškega časnika, ali oficirja sto rubljev srebra za obleko in druge, za oficirja potrebne stvari iz državnih blagajnic.

V Bukareštu je deželni zbor dovolil 23.500 frankov letne podpore za romunske šole na Erdeljskem in 200.000 frak. za kovanje romunskega srebernega denarja.

V Belgradu je preiskavna komisija sestavljena iz predsednika belgradske mestne sodnije g. J. Panteliča, prisednika mestne sodnije Dragotinoviča; predsednika okrožne sodnije J. Panteliča, predsednika N. Nedelkoviča. — Preiskava vsak dan bolj jasno kaže, da je rodovina Karagjeorgjeviča zapletena v zarota. Pravi se, da so zarotniki tudi hoteli Milana v Parizu vjeti ali vmoriti.

Novičar.

Slovani in Romuni so imeli pred kratkim svojo pobratimijo v Peštu. — Vsi govorniki so povdarjali vzajemnost slovansko ali vsaj vzajemnost ogerskih nemagjarskih narodov.

4. t. m. se je posvetila zastava akadem. bralnega društva v Pragi. Ob edenajstih predpoldnevom se je podalo društvo na streliški otok, kjer so ga že čakala društva „Sokol“, „Hlahol“, „Oul“ in druga. Odbornik dijaškega društva stopi na oder, pozdravi zbrane goste v imenu celega društva in omeni v krepkih besedah važnost svečanosti. Zastava se je razgrnola in med gromovitimi „Slava klici“ podala botri gosp. Riegerovi, ktera jo je okinčala z lepimi trakovi. Potem spodbuja s krepko besedo „česko mladino“, naj dela na začetem potu na narodni podlagi. Potem je zabila žrebčiček v novo zastavo in za njo druge botre in gostje, med kterimi gg. dr. Palacky, Rieger, župan Klauudy in drugi vsak s svojo prislovico. Z živimi „Na zdar“ in „Slava klici“ je bil sprejet vsakteri posebno: Palacky in Rieger. Potem je ovenčala botra zastavo s tremi krasnimi venci. Se ve da ni manjkalo pozdravnih telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske.

Na onem mestu v Topčidaru, na katerem je bil knjaz Mihael umorjen se bo stavila obljubna cerkev in veličasten spominek.

Ruski cesar je izrekel svoje sočutje v Belgrad zastran umorjenega knjeza in željo, da bi se ohranil mir, ter volilo po želji rajnega knjeza.

Ogersko državno obrtniško društvo je prosilo kupčijsko ministerstvo, da bi pri vojaškem ministerstvu doseglo, da bi to dovolilo, da smejo tudi vojaki gospodarom pri žetvi za plačilo pomagati; ker Ogersko nima zadosti delavcev in zatoraj se poljedelstvo ne more tako podignoti in razširiti, kakor se bi, če bi delavnih moči zadosti bilo. V Ogerski je zdaj više 15.000 vojakov, če bi jih le polovico pri žetvi gospodarjem pomagala, bi gotovo mnogo koristila. Sploh pa bi bilo vojakom dovoljeno gospodarom pri žetvi in drugem delu pomagati.

Volitve za srbsko skupčino so se že začele pripravljati.

Ruski car je gospodar 100.000 štirjaških milj v Evropi, dvakrat toliko pa je ruske zemlje v Aziji, kakor nekdanji cesar Karol V. tako more zdaj car ruski ponosno reči: „v mojem cesarstvu solnce nikoli ne zahaja“. — Kmali bo Rusija sosed Angležev v Indiji.

Iz Zagreba se piše, da je odpotoval Rauh čez Dunaj v Pešt. Bolj in bolj se dozdeva, kakor da bi bilo Rauhovo veličanstvo pri koncu.

Na Ogerskem se pripravlja splošno vpeljanje civilnega zakonca. — Čigani ga tamo že imajo.

Milan Obrenović je te dni došel v Beč.

Princ Napoleon se spreha po Buda-Peštu in morebiti se uči od Madžarov politike.

Iz Tinj pri slov. Bistrici se „Slov. Narodu“ piše da so tamo izvolili V. Korošca za župana ki je previden, rodoljuben (mož in ki je dozdej bil 6 let župan občine sv. Urha. Pri prvi seji se je že sklenolo, da je uradni jezik občine slovenski. Reševale se toraj bodo vse vloge v slovenskem jeziku in tudi od uradnih tirjalo naj se poslužijo domačega jezika pri svojih dopisih na slovenske občine in kmete. Slovenski župani in srenje, tako morate storiti vsi, če hočemo napredovati!

Cesar se je odpeljal 21. t. m. v Prago g. Beust pa 22. t. m. Čuje se, da se hočejo s Českimi zlahtniki poravnati. —

Poslano.

Maribor 22. junija. „Slovenski Gospodar“ prinaša 18. t. m. dopis iz Ormuža pod znamenjem F. W.—g., na kterega ne morem molčati, ker je vsem dotičnim okrogom znano, da sem jaz tisti nesrečni učitelj, od kterega se je po dopisni-kovem mnenju Ormužu tolike nevarnosti bati. Ta dopis je

meni kačji strup in me je hudo piknil; nisem še dozdej kaj tako razžaljivega v kakem časniku bral, in ne želim, da bi se komu drugemu kaj takega zgodilo. Sem sploh navajen z odprtim vizirom boriti se za pravico, zato se ne ustrašim tak surovih napadov, ker sramota le tistega zadene, od kterega surovost izvira.

Kar se volitve tiče, mi ni treba kaj povedati, ono kaže „volilni protokol“, a kako so se podpiski za „protest“ naložili, znam povedati, da ste celo moje sosede oslepili, ter njim prazen papir za podpisek vložili, rekoči, da se potrdi storjena volitva — i bil je „protest“. — To je pravna pot, pa tudi ni „revolutionarna“, morda poštena? Da sem se podstopil za Ormuž prositi, mi ni zameriti, da bi kakor rojen Ormužanec rajši v domačiji za učitelja fungiral, kak kde druga, in je ni vsakemu domorodcu domačija ljuba? Zvrh tega se nisem izustil, kakor dopisnik pravi, da naj nemščina slovensčino podjarmi in da noben mešnik v školo ne sme; to morem ostro kakor izmišljeno blebetanje obsoditi in zavrniti. Znati mi je, kaj postava kaže. Pošteno i postavno sem za Ormuž prosil in moje obljube pismeno v prošnji naslonil, pa nisem hodil pred volitvo od hiše do hiše „simpatij“ beračiti, kakor drugi, niti po stričicah ribit, ker se me železne vrvi ne vežejo na katero „stričico“ g. načelnika, moje srce (veselite se dekleta) še prosto trka. „Zvit mož vetrnjak“ — to je vir poetične žile dopisatelja, takov priimek mi da, za moj trud v podučevanju slovenske mladine! Če dopisnik s tem povedati če, da imam okolnosti, in sicer v sedajnih za nas Slovence meglenih časih, pred očmi, in da se po njih obračam, mu priterujem, ako pa hoče reči s tem, da nisem Slovence prave korenine, se pozivam za to razsodbo na moje znanec i prijatelje, ki me bolj poznajo, kakor ta inteligent dopisnik, kter je menda ni Ormuški domorodec, zakaj, Ormužanec še dozdej ni bil denunciant niti izdajavec svojih domorodcev, vsaj bi več žurnalističnega takta kazal. Naše sosede Nemce pošujem in je kakor moje bližnje ljubim, so mi tudi dosti dobrega storili, a ni žaliga, kakor ona iskra Slovenije F. W.—g. z hudim čutja bodečim napadom. — Da nisem dobil „verženske službe“ je morebiti krivo, da sem bil pre „mlad“, ali da nisem mel „švogra“ kar pa sem tam obljubil, bi držal. Leta 1866 pa me je na prošnjo izvolil inteligentni mariborski šolski odbor za učitelja na slovensko školo, in kar sem temu obljubil, držim, ovo kažejo moja spričala. — Novo školo zagradi — to je dobro početje; v Švicarskem, v Belgiji, v Ameriki skoro vsaka srenja ima svojo školo, taka osnova je hvale vredna. — Ako je dopisnik mož beseda, se naj na svetlo prikaže, da bom vidil, kterega kalibra da je, in kako bo one raztrošene laži protilično zahteval.

Ferdinand Rauš,

učitelj II. razreda na slovenski školi
graškega predmestja v Mariboru.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž. dinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	5 40	5 90	5 30
Rži	3 —	3 60	3 60	3 25
Ječmena	2 80	3 35	3 80	—
Ovsa	1 70	2 15	2 10	2 10
Turšice (kuruze) vagan	2 90	3 35	3 10	3 20
Ajde	3 —	3 10	3 50	2 80
Prosa	3 —	3 —	3 20	—
Krompirja	1 60	1 40	1 30	—
Govedine funt	— 22	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 20	— 27	— 22	— 25
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	—	8 —	10 —
" 18" "	—	5 30	—	—
" 36" mehkih "	6 —	—	5 50	7 —
" 18" "	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 50
" " mehkega "	— 60	— 50	— 45	— 40
Sena cent	1 60	1 20	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 65	— 90
" " za steljo	— 90	1 —	— 60	— 60
Slanine (špeha) cent	40 —	— 86	— 34	— 38
Jajec, pet za	— 10	— 12	— 12	— 10

Cesarski zlat velja 5 fl. 52 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.25.

Narodno drž. posojilo 63.—.

Loterijske srečke.

V Gradcu 17. junija 1868: **72 26 12 44 54**

Prihodnje srečkanje je 1. julija 1868.

V Belgradu je preiskavna komisija sestavljena iz predsednika belgradske mestne sodnije g. J. Panteliča, prisednika mestne sodnije Dragotinoviča; predsednika okrožne sodnije J. Panteliča, predsednika N. Nedelkoviča. — Preiskava vsak dan bolj jasno kaže, da je rodovina Karagjeorgjeviča zapletena v zarota. Pravi se, da so zarotniki tudi hoteli Milana v Parizu vjeti ali vmoriti.

Novičar.

Slovani in Romuni so imeli pred kratkim svojo pobratimijo v Peštu. — Vsi govorniki so povdarjali vzajemnost slovansko ali vsaj vzajemnost ogerskih nemagjarskih narodov.

4. t. m. se je posvetila zastava akadem. bralnega društva v Pragi. Ob edenajstih predpoldnevom se je podalo društvo na streliški otok, kjer so ga že čakala društva „Sokol“, „Hlahol“, „Oul“ in druga. Odbornik dijaškega društva stopi na oder, pozdravi zbrane goste v imenu celega društva in omeni v krepkih besedah važnost svečanosti. Zastava se je razgrnola in med gromovitimi „Slava klici“ podala botri gosp. Riegerovi, ktera jo je okinčala z lepimi trakovi. Potem spodbuja s krepko besedo „česko mladino“, naj dela na začetem potu na narodni podlagi. Potem je zabila žrebčiček v novo zastavo in za njo druge botre in gostje, med kterimi gg. dr. Palacky, Rieger, župan Klauudy in drugi vsak s svojo prislovico. Z živimi „Na zdar“ in „Slava klici“ je bil sprejet vsakteri posebno: Palacky in Rieger. Potem je ovenčala botra zastavo s tremi krasnimi venci. Se ve da ni manjkalo pozdravnih telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske.

Na onem mestu v Topčidaru, na katerem je bil knjaz Mihael umorjen se bo stavila obljubna cerkev in veličasten spominek.

Ruski cesar je izrekel svoje sočutje v Belgrad zastran umorjenega knjeza in željo, da bi se ohranil mir, ter volilo po želji rajnega knjeza.

Ogersko državno obrtniško društvo je prosilo kupčijsko ministerstvo, da bi pri vojaškem ministerstvu doseglo, da bi to dovolilo, da smejo tudi vojaki gospodarom pri žetvi za plačilo pomagati; ker Ogersko nima zadosti delavcev in zatoraj se poljedelstvo ne more tako podignoti in razširiti, kakor se bi, če bi delavnih moči zadosti bilo. V Ogerski je zdaj više 15.000 vojakov, če bi jih le polovico pri žetvi gospodarjem pomagala, bi gotovo mnogo koristila. Sploh pa bi bilo vojakom dovoljeno gospodarom pri žetvi in drugem delu pomagati.

Volitve za srbsko skupčino so se že začele pripravljati.

Ruski car je gospodar 100.000 štirjaških milj v Evropi, dvakrat toliko pa je ruske zemlje v Aziji, kakor nekdanji cesar Karol V. tako more zdaj car ruski ponosno reči: „v mojem cesarstvu solnce nikoli ne zahaja“. — Kmali bo Rusija sosed Angležev v Indiji.

Iz Zagreba se piše, da je odpotoval Rauh čez Dunaj v Pešt. Bolj in bolj se dozdeva, kakor da bi bilo Rauhovo veličanstvo pri koncu.

Na Ogerskem se pripravlja splošno vpeljanje civilnega zakonca. — Čigani ga tamo že imajo.

Milan Obrenović je te dni došel v Beč.

Princ Napoleon se spreha po Buda-Peštu in morebiti se uči od Madžarov politike.

Iz Tinj pri slov. Bistrici se „Slov. Narodu“ piše da so tamo izvolili V. Korošca za župana ki je previden, rodoljuben (mož in ki je dozdej bil 6 let župan občine sv. Urha. Pri prvi seji se je že sklenolo, da je uradni jezik občine slovenski. Reševale se toraj bodo vse vloge v slovenskem jeziku in tudi od uradnih tirjalo naj se poslužijo domačega jezika pri svojih dopisih na slovenske občine in kmete. Slovenski župani in srenje, tako morate storiti vsi, če hočemo napredovati!

Cesar se je odpeljal 21. t. m. v Prago g. Beust pa 22. t. m. Čuje se, da se hočejo s Českimi zlahtniki poravnati. —

Poslano.

Maribor 22. junija. „Slovenski Gospodar“ prinaša 18. t. m. dopis iz Ormuža pod znamenjem F. W.—g., na kterega ne morem molčati, ker je vsem dotičnim okrogom znano, da sem jaz tisti nesrečni učitelj, od kterega se je po dopisni-kovem mnenju Ormužu tolike nevarnosti bati. Ta dopis je

meni kačji strup in me je hudo piknil; nisem še dozdej kaj tako razžaljivega v kakem časniku bral, in ne želim, da bi se komu drugemu kaj takega zgodilo. Sem sploh navajen z odprtim vizirom boriti se za pravico, zato se ne ustrašim tak surovih napadov, ker sramota le tistega zadene, od kterega surovost izvira.

Kar se volitve tiče, mi ni treba kaj povedati, ono kaže „volilni protokol“, a kako so se podpiski za „protest“ naložili, znam povedati, da ste celo moje sosede oslepili, ter njim prazen papir za podpisek vložili, rekoči, da se potrdi storjena volitva — i bil je „protest“. — To je pravna pot, pa tudi ni „revolutionarna“, morda poštena? Da sem se podstopil za Ormuž prositi, mi ni zameriti, da bi kakor rojen Ormužanec rajši v domačiji za učitelja fungiral, kak kde druga, in je ni vsakemu domorodcu domačija ljuba? Zvrh tega se nisem izustil, kakor dopisnik pravi, da naj nemščina slovensčino podjarmi in da noben mešnik v školo ne sme; to morem ostro kakor izmišljeno blebetanje obsoditi in zavrniti. Znati mi je, kaj postava kaže. Pošteno i postavno sem za Ormuž prosil in moje obljube pismeno v prošnji naslonil, pa nisem hodil pred volitvo od hiše do hiše „simpatij“ beračiti, kakor drugi, niti po stričicah ribit, ker se me železne vrvi ne vežejo na katero „stričico“ g. načelnika, moje srce (veselite se dekleta) še prosto trka. „Zvit mož vetrnjak“ — to je vir poetične žile dopisatelja, takov priimek mi da, za moj trud v podučevanju slovenske mladine! Če dopisnik s tem povedati če, da imam okolnosti, in sicer v sedajnih za nas Slovence meglenih časih, pred očmi, in da se po njih obračam, mu priterujem, ako pa hoče reči s tem, da nisem Slovence prave korenine, se pozivam za to razsodbo na moje znanice i prijatelje, ki me bolj poznajo, kakor ta inteligent dopisnik, kter je menda ni Ormuški domorodec, zakaj, Ormužanec še dozdej ni bil denunciant niti izdajavec svojih domorodcev, vsaj bi več žurnalističnega takta kazal. Naše sosede Nemce pošujem in je kakor moje bližnje ljubim, so mi tudi dosti dobrega storili, a ni žaliga, kakor ona iskra Slovenije F. W.—g. z hudim čutja bodečim napadom. — Da nisem dobil „verženske službe“ je morebiti krivo, da sem bil pre „mlad“, ali da nisem mel „švogra“ kar pa sem tam obljubil, bi držal. Leta 1866 pa me je na prošnjo izvolil inteligentni mariborski šolski odbor za učitelja na slovensko školo, in kar sem temu obljubil, držim, ovo kažejo moja spričala. — Novo školo zagradi — to je dobro početje; v Švicarskem, v Belgiji, v Ameriki skoro vsaka srenja ima svojo školo, taka osnova je hvale vredna. — Ako je dopisnik mož beseda, se naj na svetlo prikaže, da bom vidil, kterega kalibra da je, in kako bo one raztrošene laži protilično zahteval.

Ferdinand Rauš,

učitelj II. razreda na slovenski školi
graškega predmestja v Mariboru.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž. dinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	5 40	5 90	5 30
Rži	3 —	3 60	3 60	3 25
Ječmena	2 80	3 35	3 80	—
Ovsa	1 70	2 15	2 10	2 10
Turšice (kuruze) vagan	2 90	3 35	3 10	3 20
Ajde	3 —	3 10	3 50	2 80
Prosa	3 —	3 —	3 20	—
Krompirja	1 60	1 40	1 30	—
Govedine funt	— 22	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 20	— 27	— 22	— 25
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	—	8 —	10 —
" 18" "	—	5 30	—	—
" 36" mehkih "	6 —	—	5 50	7 —
" 18" "	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 50
" " mehkega "	— 60	— 50	— 45	— 40
Sena cent	1 60	1 20	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 65	— 90
" " za steljo	— 90	1 —	— 60	— 60
Slanine (špeha) cent	40 —	— 86	— 34	— 38
Jajec, pet za	— 10	— 12	— 12	— 10

Cesarski zlat velja 5 fl. 52 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.25.

Narodno drž. posojilo 63.—.

Loterijne srečke.

V Gradcu 17. junija 1868: **72 26 12 44 54**

Prihodnje srečkanje je 1. julija 1868.

V Belgradu je preiskavna komisija sestavljena iz predsednika belgradske mestne sodnije g. J. Panteliča, prisednika mestne sodnije Dragotinoviča; predsednika okrožne sodnije J. Panteliča, predsednika N. Nedelkoviča. — Preiskava vsak dan bolj jasno kaže, da je rodovina Karagjeorgjeviča zapletena v zarota. Pravi se, da so zarotniki tudi hoteli Milana v Parizu vjeti ali vmoriti.

Novičar.

Slovani in Romuni so imeli pred kratkim svojo pobratimijo v Peštu. — Vsi govorniki so povdarjali vzajemnost slovansko ali vsaj vzajemnost ogerskih nemagjarskih narodov.

4. t. m. se je posvetila zastava akadem. bralnega društva v Pragi. Ob edenajstih predpoldnevom se je podalo društvo na strelški otok, kjer so ga že čakala društva „Sokol“, „Hlahol“, „Oul“ in druga. Odbornik dijaškega društva stopi na oder, pozdravi zbrane goste v imenu celega društva in omeni v krepkih besedah važnost svečanosti. Zastava se je razgrnola in med gromovitimi „Slava klici“ podala botri gosp. Riegerovi, ktera jo je okinčala z lepimi trakovi. Potem spodbuja s krepko besedo „česko mladino“, naj dela na začetem potu na narodni podlagi. Potem je zabila žrebčiček v novo zastavo in za njo druge botre in gostje, med kterimi gg. dr. Palacky, Rieger, župan Klauudy in drugi vsak s svojo prislovico. Z živimi „Na zdar“ in „Slava klici“ je bil sprejet vsakteri posebno: Palacky in Rieger. Potem je ovenčala botra zastavo s tremi krasnimi vencii. Se ve da ni manjkalo pozdravnih telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske.

Na onem mestu v Topčidaru, na katerem je bil knjaz Mihael umorjen se bo stavila obljubna cerkev in veličasten spominek.

Ruski cesar je izrekel svoje sočutje v Belgrad zastran umorjenega knjeza in željo, da bi se ohranil mir, ter volilo po želji rajnega knjeza.

Ogersko državno obrtniško društvo je prosilo kupčijsko ministerstvo, da bi pri vojaškem ministerstvu doseglo, da bi to dovolilo, da smejo tudi vojaki gospodarom pri žetvi za plačilo pomagati; ker Ogersko nima zadosti delavcev in zatoraj se poljedelstvo ne more tako podignoti in razširiti, kakor se bi, če bi delavnih moči zadosti bilo. V Ogerski je zdaj više 15.000 vojakov, če bi jih le polovico pri žetvi gospodarjem pomagala, bi gotovo mnogo koristila. Sploh pa bi bilo vojakom dovoljeno gospodarom pri žetvi in drugem delu pomagati.

Volitve za srbsko skupčino so se že začele pripravljati.

Ruski car je gospodar 100.000 štirjaških milj v Evropi, dvakrat toliko pa je ruske zemlje v Aziji, kakor nekdanj cesar Karol V. tako more zdaj car ruski ponosno reči: „v mojem cesarstvu solnce nikoli ne zahaja“. — Kmali bo Rusija sosed Angležev v Indiji.

Iz Zagreba se piše, da je odpotoval Rauh čez Dunaj v Pešt. Bolj in bolj se dozdeva, kakor da bi bilo Rauhovo veličanstvo pri koncu.

Na Ogerskem se pripravlja splošno vpeljanje civilnega zakonca. — Čigani ga tamo že imajo.

Milan Obrenović je te dni došel v Beč.

Princ Napoleon se spreha po Buda-Peštu in morebiti se uči od Madžarov politike.

Iz Tinj pri slov. Bistrici se „Slov. Narodu“ piše da so tamo izvolili V. Korošca za župana ki je previden, rodoljuben (mož in ki je dozdej bil 6 let župan občine sv. Urha. Pri prvi seji se je že sklenolo, da je uradni jezik občine slovenski. Reševale se toraj bodo vse vloge v slovenskem jeziku in tudi od uradnih tirjalo naj se poslužijo domačega jezika pri svojih dopisih na slovenske občine in kmete. Slovenski župani in srenje, tako morate storiti vsi, če hočemo napredovati!

Cesar se je odpeljal 21. t. m. v Prago g. Beust pa 22. t. m. Čuje se, da se hočejo s Českimi zlahtniki poravnati. —

Poslano.

Maribor 22. junija. „Slovenski Gospodar“ prinaša 18. t. m. dopis iz Ormuža pod znamenjem F. W.—g., na kterega ne morem molčati, ker je vsem dotičnim okrogom znano, da sem jaz tisti nesrečni učitelj, od kterega se je po dopisnikovem mnenju Ormužu tolike nevarnosti bati. Ta dopis je

meni kačji strup in me je hudo piknil; nisem še dozdej kaj tako razžaljivega v kakem časniku bral, in ne želim, da bi se komu drugemu kaj takega zgodilo. Sem sploh navajen z odprtim vizirom boriti se za pravico, zato se ne ustrašim tak surovih napadov, ker sramota le tistega zadene, od kterega surovost izvira.

Kar se volitve tiče, mi ni treba kaj povedati, ono kaže „volilni protokol“, a kako so se podpiski za „protest“ naložili, znam povedati, da ste celo moje sosede oslepili, ter njim prazen papir za podpisek vložili, rekoči, da se potrdi storjena volitva — i bil je „protest“. — To je pravna pot, pa tudi ni „revolutionarna“, morda poštena? Da sem se podstopil za Ormuž prositi, mi ni zameriti, da bi kakor rojen Ormužanec rajši v domačiji za učitelja fungiral, kak kde druga, in je ni vsakemu domorodcu domačija ljuba? Zvrh tega se nisem izustil, kakor dopisnik pravi, da naj nemščina slovensčino podjarmi in da noben mešnik v školo ne sme; to morem ostro kakor izmišljeno blebetanje obsoditi in zavrniti. Znati mi je, kaj postava kaže. Pošteno i postavno sem za Ormuž prosil in moje obljube pismeno v prošnji naslonil, pa nisem hodil pred volitvo od hiše do hiše „simpatij“ beračiti, kakor drugi, niti po stričicah ribit, ker se me železne vrvi ne vežejo na ktero „stričico“ g. načelnika, moje srce (veselite se dekleta) še prosto trka. „Zvit mož vetrnjak“ — to je vir poetične žile dopisatelja, takov priimek mi da, za moj trud v podučevanju slovenske mladine! Če dopisnik s tem povedati če, da imam okolnosti, in sicer v sedajnih za nas Slovence meglenih časih, pred očmi, in da se po njih obračam, mu priterujem, ako pa hoče reči s tem, da nisem Slovence prave korenine, se pozivam za to razsodbo na moje znanice i prijatelje, ki me bolj poznajo, kakor ta inteligent dopisnik, kter je menda ni Ormuški domorodec, zakaj, Ormužanec še dozdej ni bil denunciant niti izdajavec svojih domorodcev, vsaj bi več žurnalističnega takta kazal. Naše sosede Nemce pošujem in je kakor moje bližnje ljubim, so mi tudi dosti dobrega storili, a ni žaliga, kakor ona iskra Slovenije F. W.—g. z hudim čutja bodečim napadom. — Da nisem dobil „verženske službe“ je morebiti krivo, da sem bil pre „mlad“, ali da nisem mel „švogra“ kar pa sem tam obljubil, bi držal. Leta 1866 pa me je na prošnjo izvolil inteligentni mariborski šolski odbor za učitelja na slovensko školo, in kar sem temu obljubil, držim, ovo kažejo moja spričala. — Novo školo zgraditi — to je dobro početje; v Švicarskem, v Belgiji, v Ameriki skoro vsaka srenja ima svojo školo, taka osnova je hvale vredna. — Ako je dopisnik mož beseda, se naj na svetlo prikaže, da bom vidil, kterega kalibra da je, in kako bo one raztrošene laži protilično zahteval.

Ferdinand Rauš,

učitelj II. razreda na slovenski školi
graškega predmestja v Mariboru.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž. dinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	5 40	5 90	5 30
Rži	3 —	3 60	3 60	3 25
Ječmena	2 80	3 35	3 80	—
Ovsa	1 70	2 15	2 10	2 10
Turšice (kuruze) vagan	2 90	3 35	3 10	3 20
Ajde	3 —	3 10	3 50	2 80
Prosa	3 —	3 —	3 20	—
Krompirja	1 60	1 40	1 30	—
Govedine funt	— 22	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 20	— 27	— 22	— 25
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	—	8 —	10 —
" 18" "	—	5 30	—	—
" 36" mehkih "	6 —	—	5 50	7 —
" 18" "	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 50
" " mehkega "	— 60	— 50	— 45	— 40
Sena cent	1 60	1 20	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 65	— 90
" " za steljo	— 90	1 —	— 60	— 60
Slanine (špeha) cent	40 —	— 86	— 34	— 38
Jajec, pet za	— 10	— 12	— 12	— 10

Cesarski zlat velja 5 fl. 52 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.25.

Narodno drž. posojilo 63.—.

Loterijne srečke.

V Gradcu 17. junija 1868: **72 26 12 44 54**

Prihodnje srečkanje je 1. julija 1868.

V Belgradu je preiskavna komisija sestavljena iz predsednika belgradske mestne sodnije g. J. Panteliča, prisednika mestne sodnije Dragotinoviča; predsednika okrožne sodnije J. Panteliča, predsednika N. Nedelkoviča. — Preiskava vsak dan bolj jasno kaže, da je rodovina Karagjeorgjeviča zapletena v zarota. Pravi se, da so zarotniki tudi hoteli Milana v Parizu vjeti ali vmoriti.

Novičar.

Slovani in Romuni so imeli pred kratkim svojo pobratimijo v Peštu. — Vsi govorniki so povdarjali vzajemnost slovansko ali vsaj vzajemnost ogerskih nemagjarskih narodov.

4. t. m. se je posvetila zastava akadem. bralnega društva v Pragi. Ob edenajstih predpoldnevom se je podalo društvo na streliški otok, kjer so ga že čakala društva „Sokol“, „Hlahol“, „Oul“ in druga. Odbornik dijaškega društva stopi na oder, pozdravi zbrane goste v imenu celega društva in omeni v krepkih besedah važnost svečanosti. Zastava se je razgrnola in med gromovitimi „Slava klici“ podala botri gosp. Riegerovi, ktera jo je okinčala z lepimi trakovi. Potem spodbuja s krepko besedo „česko mladino“, naj dela na začetem potu na narodni podlagi. Potem je zabila žrebčiček v novo zastavo in za njo druge botre in gostje, med kterimi gg. dr. Palacky, Rieger, župan Klauudy in drugi vsak s svojo prislovico. Z živimi „Na zdar“ in „Slava klici“ je bil sprejet vsakteri posebno: Palacky in Rieger. Potem je ovenčala botra zastavo s tremi krasnimi venci. Se ve da ni manjkalo pozdravnih telegramov iz vseh krajev Česke in Moravske.

Na onem mestu v Topčidaru, na katerem je bil knjez Mihael umorjen se bo stavila obljubna cerkev in veličasten spominek.

Ruski cesar je izrekel svoje sočutje v Belgrad zastran umorjenega knjeza in željo, da bi se ohranil mir, ter volilo po želji rajnega knjeza.

Ogersko državno obrtniško društvo je prosilo kupčijsko ministerstvo, da bi pri vojaškem ministerstvu doseglo, da bi to dovolilo, da smejo tudi vojaki gospodarom pri žetvi za plačilo pomagati; ker Ogersko nima zadosti delavcev in zatoraj se poljedelstvo ne more tako podignoti in razširiti, kakor se bi, če bi delavnih moči zadosti bilo. V Ogerski je zdaj više 15.000 vojakov, če bi jih le polovico pri žetvi gospodarjem pomagala, bi gotovo mnogo koristila. Sploh pa bi bilo vojakom dovoljeno gospodarom pri žetvi in drugem delu pomagati.

Volitve za srbsko skupčino so se že začele pripravljati.

Ruski car je gospodar 100.000 štirjaških milj v Evropi, dvakrat toliko pa je ruske zemlje v Aziji, kakor nekdanj cesar Karol V. tako more zdaj car ruski ponosno reči: „v mojem cesarstvu solnce nikoli ne zahaja“. — Kmali bo Rusija sosed Angležev v Indiji.

Iz Zagreba se piše, da je odpotoval Rauh čez Dunaj v Pešt. Bolj in bolj se dozdeva, kakor da bi bilo Rauhovo veličanstvo pri koncu.

Na Ogerskem se pripravlja splošno vpeljanje civilnega zakonca. — Čigani ga tamo že imajo.

Milan Obrenović je te dni došel v Beč.

Princ Napoleon se spreha po Buda-Peštu in morebiti se uči od Madžarov politike.

Iz Tinj pri slov. Bistrici se „Slov. Narodu“ piše da so tamo izvolili V. Korošca za župana ki je previden, rodoljuben (mož in ki je dozdej bil 6 let župan občine sv. Urha. Pri prvi seji se je že sklenolo, da je uradni jezik občine slovenski. Reševale se toraj bodo vse vloge v slovenskem jeziku in tudi od uradnih tirjalo naj se poslužijo domačega jezika pri svojih dopisih na slovenske občine in kmete. Slovenski župani in srenje, tako morate storiti vsi, če hočemo napredovati!

Cesar se je odpeljal 21. t. m. v Prago g. Beust pa 22. t. m. Čuje se, da se hočejo s Českimi zlahtniki poravnati. —

Poslano.

Maribor 22. junija. „Slovenski Gospodar“ prinaša 18. t. m. dopis iz Ormuža pod znamenjem F. W.—g., na kterega ne morem molčati, ker je vsem dotičnim okrogom znano, da sem jaz tisti nesrečni učitelj, od kterega se je po dopisni-kovem mnenju Ormužu tolike nevarnosti bati. Ta dopis je

meni kačji strup in me je hudo piknil; nisem še dozdej kaj tako razžaljivega v kakem časniku bral, in ne želim, da bi se komu drugemu kaj takega zgodilo. Sem sploh navajen z odprtim vizirom boriti se za pravico, zato se ne ustrašim tak surovih napadov, ker sramota le tistega zadene, od kterega surovost izvira.

Kar se volitve tiče, mi ni treba kaj povedati, ono kaže „volilni protokol“, a kako so se podpiski za „protest“ naložili, znam povedati, da ste celo moje sosede oslepili, ter njim prazen papir za podpisek vložili, rekoči, da se potrdi storjena volitva — i bil je „protest“. — To je pravna pot, pa tudi ni „revolutionarna“, morda poštena? Da sem se podstopil za Ormuž prositi, mi ni zameriti, da bi kakor rojen Ormužanec rajši v domačiji za učitelja fungiral, kak kde druga, in je ni vsakemu domorodcu domačija ljuba? Zvrh tega se nisem izustil, kakor dopisnik pravi, da naj nemščina slovensčino podjarmi in da noben mešnik v školo ne sme; to morem ostro kakor izmišljeno blebetanje obsoditi in zavrniti. Znati mi je, kaj postava kaže. Pošteno i postavno sem za Ormuž prosil in moje obljube pismeno v prošnji naslonil, pa nisem hodil pred volitvo od hiše do hiše „simpatij“ beračiti, kakor drugi, niti po stričicah ribit, ker se me železne vrvi ne vežejo na ktero „stričico“ g. načelnika, moje srce (veselite se dekleta) še prosto trka. „Zvit mož vetrnjak“ — to je vir poetične žile dopisatelja, takov priimek mi da, za moj trud v podučevanju slovenske mladine! Če dopisnik s tem povedati če, da imam okolnosti, in sicer v sedajnih za nas Slovence meglenih časih, pred očmi, in da se po njih obračam, mu priterujem, ako pa hoče reči s tem, da nisem Slovence prave korenine, se pozivam za to razsodbo na moje znanice i prijatelje, ki me bolj poznajo, kakor ta inteligent dopisnik, kter je menda ni Ormuški domoroдец, zakaj, Ormužanec še dozdej ni bil denunciant niti izdajavec svojih domorodcev, vsaj bi več žurnalističnega takta kazal. Naše sosede Nemce pošujem in je kakor moje bližnje ljubim, so mi tudi dosti dobrega storili, a ni žaliga, kakor ona iskra Slovenije F. W.—g. z hudim čutja bodečim napadom. — Da nisem dobil „verženske službe“ je morebiti krivo, da sem bil pre „mlad“, ali da nisem mel „švogra“ kar pa sem tam obljubil, bi držal. Leta 1866 pa me je na prošnjo izvolil inteligentni mariborski šolski odbor za učitelja na slovensko školo, in kar sem temu obljubil, držim, ovo kažejo moja spričala. — Novo školo zagradi — to je dobro početje; v Švicarskem, v Belgiji, v Ameriki skoro vsaka srenja ima svojo školo, taka osnova je hvale vredna. — Ako je dopisnik mož beseda, se naj na svetlo prikaže, da bom vidil, kterega kalibra da je, in kako bo one raztrošene laži protilično zahteval.

Ferdinand Rauš,

učitelj II. razreda na slovenski školi
graškega predmestja v Mariboru.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž. dinu	V Mariboru	V Celju	V Ptuj
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 50	5 40	5 90	5 30
Rži	3 —	3 60	3 60	3 25
Ječmena	2 80	3 35	3 80	—
Ovsa	1 70	2 15	2 10	2 10
Turšice (kuruze) vagan	2 90	3 35	3 10	3 20
Ajde	3 —	3 10	3 50	2 80
Prosa	3 —	3 —	3 20	—
Krompirja	1 60	1 40	1 30	—
Govedine funt	— 22	— 25	— 24	— 25
Teletine	— 20	— 27	— 22	— 25
Svinjetine črste funt	— 28	— 26	— 24	— 25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10 —	—	8 —	10 —
" 18" " "	—	5 30	—	—
" 36" mehkih " "	6 —	—	5 50	7 —
" 18" " "	—	3 50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 50	— 50
" " mehkega " "	— 60	— 50	— 45	— 40
Sena cent	1 60	1 20	— 75	1 —
Slame cent v šopah	1 10	1 10	— 65	— 90
" " za steljo	— 90	1 —	— 60	— 60
Slanine (špeha) cent	40 —	— 86	— 34	— 38
Jajec, pet za	— 10	— 12	— 12	— 10

Cesarski zlat velja 5 fl. 52 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.25.

Narodno drž. posojilo 63.—.

Loterijske srečke.

V Gradcu 17. junija 1868: **72 26 12 44 54**

Prihodnje srečkanje je 1. julija 1868.